



การจัดการความรู้การจัดการการ
ผลิตและการทำแผนการเงินของกลุ่ม
สินค้าชุมชน



จัดทำโดย

ผศ.ดร.สุภาภรณ์ พวงชมพู และคณะ

ภาควิชาเศรษฐศาสตร์การเกษตร คณะเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น 40002

คณะผู้จัดทำ

ผศ.ดร.สุภาภรณ์พวงชมพู

ภาควิชาเศรษฐศาสตร์การเกษตร

คณะเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

นางสาวสุภาวดี จันทนป

คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือ

นายไพศาล กะกุลพิมพ์

ภาควิชาเศรษฐศาสตร์การเกษตร

คณะเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

พิมพ์ครั้งที่ 1

พิมพ์ที่

มหาวิทยาลัยขอนแก่น 40002

เบอร์โทรศัพท์ติดต่อ

084-641-8014

คำนำ

เอกสารฉบับนี้คู่มือการผลิตฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการผลิตสินค้าชุมชนที่แสดงถึงกรรมวิธีต่างๆในการผลิตสินค้าชุมชนของกลุ่มเกษตรกรที่ใช้เวลาว่างหลังจากการประกอบอาชีพหลักหรือช่วงเวลาดังกล่าวหลังการเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตรตลอดจนผู้ที่ว่างจากการทำงานซึ่งเกิดจากการรวมกลุ่มของเกษตรกรภายในชุมชนรังสรรค์ผลิตสินค้าชุมชนเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือน ก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ ตลอดจนเป็นการนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่มาประยุกต์ใช้ให้เข้ากับยุคสมัยนับเป็นการเผยแพร่ อนุรักษ์ วัฒนธรรมความเป็นอยู่ที่สืบทอดจากบรรพบุรุษมาสู่ยุคสมัยปัจจุบันก่อให้เกิดการจรรโลงไว้ซึ่งกรรมวิธีการผลิตที่มีมาอย่างช้านาน รวมทั้งเกิดการวิเคราะห์สังเคราะห์จากผู้จัดทำที่มีความรู้ความสามารถด้านการจัดบันทึกบัญชีต้นทุนการผลิตสินค้า จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นบันทึกค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในการผลิตสินค้าชุมชน โดยการบันทึกค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นทั้งที่เป็นเงินสดและไม่เป็นเงินสด ตลอดจนวิธีการคำนวณค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ในผลิต รวมทั้งสามารถนำไปสังเคราะห์การตั้งราคาที่เหมาะสมกับหน่วยสินค้าเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ซื้อในตลาด ประกอบด้วย 2 เทศบาลตำบล 4 กลุ่มสินค้า เทศบาลตำบลสำราญ คือกลุ่มผู้ผลิตสินค้าชุมชนนวดแผนไทย (ผลิตภัณฑ์ลูกปะคบสมุนไพร) และเทศบาลตำบลสาวะถี คือกลุ่มผู้ผลิตทอผ้าไหมมัดหมี่บ้านจิ้ว กลุ่มผู้ผลิตทอผ้าฝ้ายสีสกัดจากธรรมชาติ และกลุ่มผู้ผลิตทอผ้าไหมมัดหมี่บ้านลาดนาเพียง

ดังนั้น คณะผู้จัดทำจึงเล็งเห็นความสำคัญในการจัดทำคู่มือการจัดการการผลิตของกลุ่มผู้ผลิตสินค้าชุมชนเพื่อเป็นจัดทำเป็นข้อมูลเพื่อฐานที่จะสามารถนำไปพัฒนาต่อยอดการยกระดับการผลิตภายในชุมชนได้รวมถึงเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับสมาชิกภายในกลุ่มได้เรียนรู้กระบวนการผ่าน

๒

การระดมความคิดด้วยความสามัคคี และนำไปสู่การจัดการวางแผนการผลิต การตลาด และการเงินที่เหมาะสมต่อไป และหวังเป็นอย่างยิ่งการจัดคู่มือ ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับกลุ่มผู้ผลิตสินค้าและผู้ที่สนใจสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการรวมกลุ่มผู้ผลิตสินค้าชุมชนได้ไม่มากนัก น้อยสืบต่อไป

คณะผู้จัดทำ

มิถุนายน 2559

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
1. ความสำคัญของการจัดการผลิตชุมชนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	1
2. การจัดทำบัญชีต้นทุนรายรับ-รายจ่าย	2
2.1 ความรู้เกี่ยวกับต้นทุนและผลตอบแทนการผลิต	2
2.2 การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการผลิตสินค้าหรือการบริการของกลุ่มเกษตรกร	6
2.3.การบันทึกบัญชีต้นทุนการผลิต	7
3. การจัดการผลิตสินค้าชุมชนและการทำแผนการเงิน	14
3.1 ประเภทสินค้า: สมุนไพรลูกประคบ	14
3.2 ประเภทสินค้า: ทอผ้าไหมมัดหมี่บ้านจิว	16
3.3 ประเภทสินค้า: ทอผ้าไหมมัดหมี่บ้านลาดนาเพียง	18
3.4 ประเภทสินค้า: ผ้าฝ้ายทอสี่ธรรมชาติ	20
4. ขั้นตอนการผลิตสินค้าชุมชน	22
4.1 ขั้นตอนการผลิตสมุนไพรลูกประคบ	22
4.2 ขั้นตอนการผลิตผ้าไหมมัดหมี่	24
4.3 ขั้นตอนการผลิตผ้าฝ้ายทอสี่ธรรมชาติ	27
5. ต้นทุนการผลิตกลุ่มผู้ผลิตสินค้าชุมชน	30
5.1 ต้นทุนและผลตอบแทนจากการผลิตลูกประคบ	30
5.2 ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนการผลิตผ้าไหมมัดหมี่บ้านจิว	31

	หน้า
5.3 ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนการผลิตผ้าไหมมัดหมี่ บ้านลาดนาเพียง	31
5.4 ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนการผลิตผ้าฝ้ายทอสี ธรรมชาติ	32
เอกสารอ้างอิง	34
ภาคผนวก	35
กลุ่มผู้ผลิตผ้าขาวม้าทอสีธรรมชาติ	36
กลุ่มผู้ผลิตผ้าไหมมัดหมี่	42
กลุ่มผู้ผลิตผ้าไหมมัดหมี่	48
การผลิตนวดแผนไทย	51
กลุ่มผู้ผลิตตะกร้าสานเส้นพลาสติก	57

1. ความสำคัญของการจัดการผลิตชุมชนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

ปัจจุบันในยุคสมัยแห่งการแข่งขันทางการค้าที่สูงขึ้น การผลิตสินค้าออกมาจำหน่ายเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคเป็นไปอย่างง่ายลำบาก หากผู้ผลิตเป็นเพียงรายย่อยในระดับครัวเรือนซึ่งต่างจากผู้ผลิตที่มีกำลังทรัพยากรในการผลิตที่สูงรายกลางหรือขนาดใหญ่ที่สามารถผลิตสินค้าได้ในจำนวนมากในแต่ละช่วงเวลาเพื่อป้อนเข้าสู่ตลาดให้กับผู้บริโภคนั้นเป็นสิ่งที่เกิดความแตกต่างระหว่างผู้ผลิตสินค้ารายย่อยในระดับครัวเรือนกับรายขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ที่มีความสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุน แหล่งปัจจัยการผลิต ตลอดจนแหล่งตลาดที่สำคัญของสินค้า หากย้อนมองผู้ผลิตรายย่อยที่เกิดขึ้นในชุมชนโอกาสที่จะเข้าถึงแหล่งเงินทุน แหล่งปัจจัยการผลิต ตลอดจนแหล่งตลาดยังคงเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้ผลิตสินค้าชุมชนรายย่อยเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นวิถีแนวคิดหนึ่งที่จะเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนการผลิตสินค้าชุมชนให้สามารถผลิตและสามารถตอบสนองตลาดได้ เนื่องจากตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้ขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงให้นิยาม 3 ประการ ได้แก่ ประการที่ 1 ความพอประมาณ กล่าวคือความพอดีโดยไม่เบียดเบียนผู้อื่น ซึ่งเชื่อมโยงของการผลิตสินค้าชุมชนในลักษณะของการพึ่งพาตนเองได้ สร้างงาน ก่อให้เกิดอาชีพในครัวเรือน นำมาซึ่งรายได้ที่เพียงพอต่อการเกื้อหนุนคนในครัวเรือน หากเหลือก็นำมาเก็บออม เพื่อลงทุนในการผลิตต่อไป ประการที่ 2 ความมีเหตุผล กล่าวคือการผลิตสินค้าชุมชนจะต้องผลิตด้วยอาศัยหลักเหตุและผลมาประกอบเพื่อจรรโลงอนุรักษ์ภูมิปัญญาที่มีการสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น ให้เกิดการเผยแพร่ตลอดจนนำมาซึ่งการวางแผนบริหารจัดการเวลาว่างให้เกิดประโยชน์

ด้วยการสร้างอาชีพเสริม นำพาซึ่งรายได้เพิ่มในครัวเรือน และประการที่ 3 คือการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว นั้นหมายถึงการมีทักษะอาชีพที่สามารถสร้างรายได้ให้เกิดขึ้น เลี้ยงชีพครอบครัวและตนเองได้ ตอนจนมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการของตลาดและการผลิตตลาดเป็นอย่างดี เพื่อจะนำไปปรับเปลี่ยนเปลี่ยนแปลงหากเกิดผลกระทบที่เกิดขึ้นตามมา ทั้งนี้การประยุกต์นำใช้เศรษฐกิจพอเพียงในการผลิตสินค้าชุมชนของผู้ผลิตเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่จะให้ผู้ผลิตในชุมชนรายย่อยสามารถสร้างความเข้มแข็ง ยืนยันปรับปรุงเปลี่ยนแปลงรูปแบบสินค้าให้เป็นไปตามรสนิยมที่เกิดขึ้นจากพฤติกรรมของผู้บริโภคในตลาดและสามารถป้อนสินค้าเข้าสู่ตลาดได้อย่างต่อเนื่องนั่นเอง

อย่างไรก็ตามในหลักเศรษฐกิจพอเพียงผู้ผลิตจะต้องพึงปฏิบัติตามเงื่อนไข 2 ประการ ว่าด้วย เงื่อนไขทางความรู้ โดยผู้ผลิตสินค้าชุมชนจำเป็นจะต้องแสวงหาความรู้ใหม่ๆ เพื่อนำมาพัฒนารูปแบบการผลิตที่สามารถอำนวยความสะดวกให้กับผู้บริโภคได้ทันเวลา รวมทั้งสามารถวางแผนบริหารจัดการได้อย่างรอบครอบทั้งกระบวนการผลิต และการตลาดด้วยความระมัดระวัง ซึ่งนั่นเป็นสิ่งที่จำเป็นที่ผู้ผลิตควรจะต้องปฏิบัติและต้องค้นคว้าหาความรู้แนวใหม่ให้เข้ากับยุคสมัย ส่วนประการที่ 2 การผลิตหรือการตลาดจะต้องพึงปฏิบัติให้เกิดความเหมาะสม คือเงื่อนไขคุณธรรม กล่าวคือผู้ผลิตจะต้องตระหนักในหลักคุณธรรม อาศัยสติปัญญาที่แน่วแน่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต อดทน เพียรต่อการผลิตสินค้าชุมชนด้วยความประณีต และมีคุณค่ามากที่สุด

จากการกล่าวข้างต้นเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาให้เป็นแนวทางในกระบวนการผลิตที่ดีและเหมาะสมสามารถสนองต่อตลาดได้อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากการผลิตสินค้าชุมชนจะ

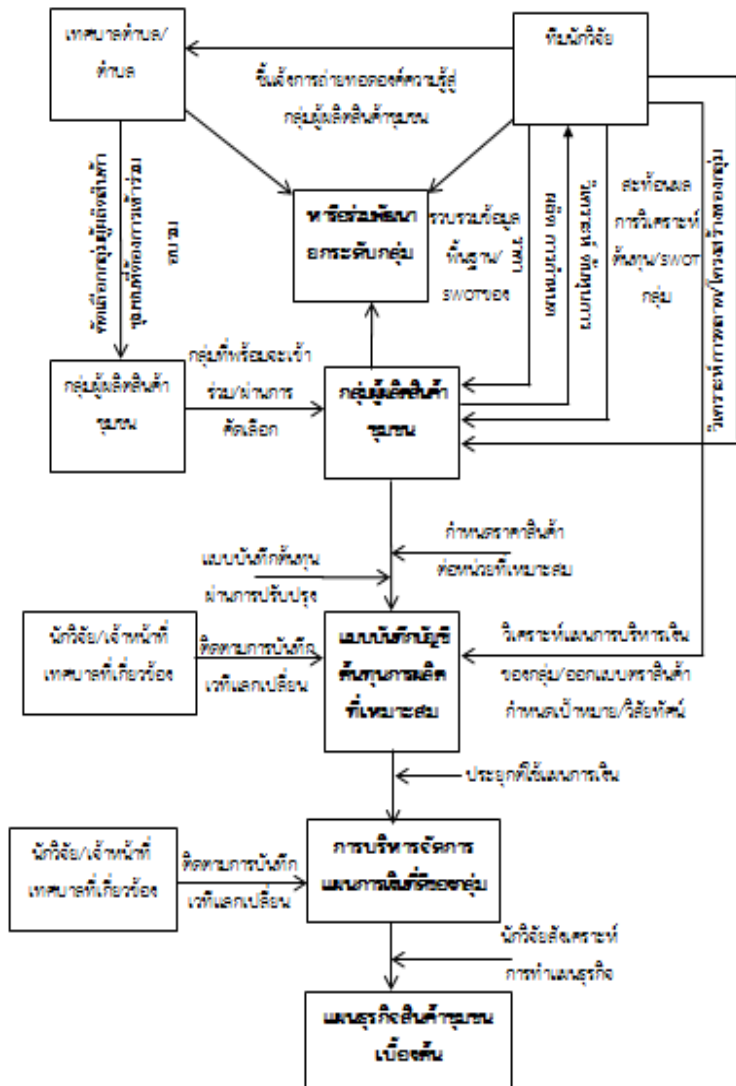
เป็นไปได้ยาก ด้วยผู้ผลิตสินค้าชุมชนส่วนใหญ่เป็นผู้ผลิตหลายย่อย ยังไม่สามารถเข้าถึงปัจจัยการผลิตที่มีราคาถูก แหล่งเงินทุนหมุนเวียน แหล่งข้อมูลข่าวสารที่ทันต่อความต้องการของตลาด เพราะผู้ผลิตสินค้าชุมชนส่วนใหญ่มีอายุเข้าสู่ช่วงวัยสูงอายุที่มีทักษะฝีมือเชี่ยวชาญ แต่ขาดแคลนคนรุ่นใหม่ที่จะนำพาผลิตภัณฑ์ชุมชนที่เกิดขึ้นไปสู่แหล่งเป้าหมายทางการตลาด ดังนั้นการรวมกลุ่มผู้ผลิตจึงเป็นวิถีแนวทางหนึ่งที่จะเพิ่มโอกาสให้กับผู้ผลิตสินค้าชุมชนให้สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุน แหล่งปัจจัยการผลิต แหล่งตลาดตามกลุ่มเป้าหมายของสินค้า ตลอดจนเพิ่มโอกาสในการต่อรองทางการตลาด ลดความเหลื่อมล้ำจากพ่อค้าคนกลาง รวมถึงการลดต้นทุนทางการตลาดของผู้ผลิตสินค้าชุมชน ซึ่งนั่นเป็นผลดีต่อผู้ผลิตที่ทำการรวมกลุ่มให้เป็นปึกแผ่นซึ่งง่ายต่อการสนับสนุนส่งเสริมหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ตำบล อำเภอ และจังหวัด เป็นต้น

สำหรับการจัดทำคู่มือการผลิตในครั้งนี้มีกลุ่มผู้ผลิตที่รวมกลุ่มทำการผลิตสินค้าชุมชน จำนวน 4 กลุ่ม ซึ่งเกิดขึ้นจากการนำเอาวิถีชีวิตชุมชนที่มีการสืบทอดจากบรรพบุรุษมาประกอบเป็นอาชีพเสริมหลังจากว่างจากกิจกรรมการผลิตทางการเกษตร ประกอบด้วยประเภทของสมุนไพรที่เบาเทาอาการเจ็บป่วยจากโรคภัย ไข้เจ็บ หัตถกรรมสิ่งทอมือ ด้วยเส้นฝ้าย และเส้นไหม ที่สืบทอดจากรุ่นสู่รุ่นให้ดำรงคงอยู่มาจนถึงปัจจุบัน ดังนั้นในคู่มือการผลิตฉบับนี้จึงประกอบด้วยความเป็นมาของกลุ่มผู้ผลิตสินค้าชุมชน ต้นทุนการผลิต ขั้นตอนการผลิตอย่างง่าย เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานไว้สำหรับกลุ่มผู้ผลิตสินค้าชุมชนที่จะนำไปใช้เกิดประโยชน์ รวมทั้งเป็นแบบอย่างให้กับกลุ่มผู้ผลิตสินค้าชุมชนที่จะนำไปเก็บรวบรวมเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับกลุ่มของตน ตลอดจนนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินกิจการของกลุ่มผู้ผลิตสินค้า

ชุมชนเพื่อให้สามารถผลิตผลผลิตได้อย่างมีคุณภาพและสนองต่อความต้องการของผู้ใช้ในตลาดได้ โดยประกอบด้วยกลุ่มผู้ผลิตสินค้าชุมชนดังนี้

- 1) กลุ่มผู้ผลิตสินค้าชุมชน “นวดแผนไทย” บ้านอัมพวัน หมู่ที่ 8 เทศบาลตำบลสำราญ อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
- 2) กลุ่มผู้ผลิตสินค้าชุมชน “ทอผ้าไหมมัดหมี่บ้านจิว” บ้านจิว หมู่ที่ 19 เทศบาลตำบล สวະถີ อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
- 3) กลุ่มผู้ผลิตสินค้าชุมชน “ทอผ้าฝ้ายสีธรรมชาติ” บ้านเพี้ยพาน หมู่ที่ 13 เทศบาลตำบลสวະถີ อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
- 4) กลุ่มผู้ผลิตสินค้าชุมชน “ทอผ้าไหมมัดหมี่บ้านลาดนาเพียง” บ้านลาดนาเพียง หมู่ที่ 20 เทศบาลสวະถີ อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

2.รูปแบบการดำเนินกิจกรรมการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่กลุ่มผู้ผลิตสินค้าชุมชน



2.การจัดทำบัญชีต้นทุนรายรับ-รายจ่าย

2.1 ความรู้เกี่ยวกับต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตในการดำเนินงานของกิจการไม่ว่าจะเป็นกิจการคนเดียวหรือกระทั่งกิจการของกลุ่ม การวิเคราะห์เพื่อประเมินประสิทธิภาพของกิจการนั้น เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง นำไปสู่การวางแผนและแก้ไขปัญหาต่างๆที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลให้กับกิจการได้อย่างยิ่งๆขึ้นไป ซึ่งการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของกิจการถือเป็นอีกหนึ่งสิ่งที่สามารถใช้ประเมินภาพรวมและบ่งบอกถึงประสิทธิภาพของกิจการ ตลอดจนนำมาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ผลจากการดำเนินงานของกิจการได้ ดังนั้นการมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน ถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญ เพื่อการดำเนินกิจการที่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้ด้วย ความรอบคอบและแม่นยำมากยิ่งขึ้น

2.1.1 ต้นทุนการผลิตสินค้าชุมชน

ต้นทุนการผลิต เป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการใช้ปัจจัยการผลิตเข้าสู่กระบวนการผลิตโดยอาศัยวัตถุดิบที่หลากหลายชนิดเพื่อให้เกิดขึ้นผลิตภัณฑ์หรือสินค้าและการบริการ เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าได้ด้วยความพึงพอใจสูงสุด ประกอบด้วย

ต้นทุนผันแปรหรือต้นทุนในการดำเนินงานคือต้นทุนที่ผันแปรไปตามปริมาณการใช้ปัจจัยการผลิตในการดำเนินการผลิตเพื่อให้ได้สินค้าและการบริการเป็นที่น่าประทับใจหรือน่าพึงพอใจแก่ผู้ซื้อมากที่สุด **ต้นทุนคงที่**คือต้นทุนที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามปริมาณการผลิตสินค้าและการบริการ โดยที่ผู้ผลิตจะไม่สามารถเปลี่ยนแปลงปริมาณการใช้ได้ในขณะที่ต้นทุนการผลิตสินค้าและการให้บริการจะถูกแบ่งเป็นแต่ละชนิดจะถูกแบ่งออกเป็นต้นทุนที่ถูกคิดเป็นเงินสดและไม่เป็นเงินสด

1. **ต้นทุนผันแปรหรือต้นทุนในการดำเนินงาน:** 1) *ต้นทุนที่คิดเป็นเงินสด* เป็นต้นทุนที่จ่ายออกไปจริงในรูปของเงินสด ได้แก่ ค่าเสื่อม ค่าเส้นฝ้าย เป็นต้น 2) *ต้นทุนที่ไม่คิดเป็นเงินสด* เป็นต้นทุนที่ไม่ได้จ่ายออกไปจริง ได้แก่ ค่าจ้างแรงงานในครัวเรือน ค่าจ้างแรงงานแลกเปลี่ยน เป็นต้น

2. **ต้นทุนคงที่ :** 1) *ต้นทุนที่คิดเป็นเงินสด* เป็นต้นทุนที่จ่ายออกไปจริงในรูปของเงินสด ได้แก่ ค่าเช่าสถานที่ในการรวมกลุ่ม ค่าตราสัญญา ลักษณะโลโก้ เป็นต้น 2) *ต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสด* เป็นต้นทุนที่ไม่ได้จ่ายออกไปจริง ได้แก่ ค่าจ้างแรงงานของสมาชิกในกลุ่ม ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์เกี่ยวข้องเนื่องกับการทอผ้าที่สำคัญ เป็นต้น

2.1.2 การคิดค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการผลิต

ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการผลิตเป็นค่าใช้จ่ายชนิดหนึ่งที่เกิดขึ้นจากการใช้อุปกรณ์ในการผลิตเพื่อก่อให้เกิดสินค้าหรือการบริการ ผู้ผลิตส่วนใหญ่ในปัจจุบันนิยมคิดในรูปแบบของเส้นตรงและคิดในรูปแบบของรายปีซึ่งค่าเสื่อมราคาดังกล่าวจะถูกคิดในรูปของการไม่เป็นเงินสด ดังสูตรต่อไปนี้

$$\begin{aligned} & \text{ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการผลิต} \\ = & \frac{\text{มูลค่าแรกซื้อทรัพย์สิน} - \text{มูลค่าคงเหลือสุดท้าย}}{\text{อายุการใช้งานของทรัพย์สิน (ปี)}} \end{aligned}$$

เพื่อให้เกิดความชัดเจนมีตัวอย่างในการคิดคำนวณได้ เช่น พิมมราคา 500 บาท มีอายุการใช้งาน 3 ปี มูลค่าคงเหลือสุดท้าย 100 บาท

$$\text{ค่าเสื่อมราคา} = 500 - 100 / 3$$

$$\text{ค่าเสื่อมราคา} = 133.33$$

ดังนั้น ค่าเสื่อมราคาของพิมม เท่ากับ 133.33 บาทต่อปี

การคำนวณหาค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตมีเงื่อนไข คือ อุปกรณ์ที่จะนำมาคำนวณอุปกรณ์ในแต่ละชนิดจะต้องมีอายุการใช้งานมากกว่า 1 ปีขึ้นไป จึงจะสามารถนำมาคำนวณเป็นค่าเสื่อมราคาได้ ส่วนอุปกรณ์เครื่องใช้เครื่องมือที่มีอายุการใช้งานต่ำกว่า 1 ปี จะถูกนำไปคิดเป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นผันแปรหรือค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

2.1.3 การคำนวณหา รายได้ รายจ่าย และกำไรของการผลิตสินค้าและการบริการอย่างง่าย

1. รายได้ = ปริมาณผลผลิตสามารถผลิตได้ \times ราคาขาย
2. ค่าใช้จ่าย = ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการซื้อวัตถุดิบและกิจกรรมต่างๆ
3. รายจ่ายทั้งหมด
= ค่าใช้จ่ายผันแปร/ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน + ค่าใช้จ่ายคงที่
4. กำไรขั้นต้น
= รายได้ - ค่าใช้จ่ายผันแปร/ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน
5. กำไรสุทธิ
= รายได้ - ค่าใช้จ่ายทั้งหมด - ค่าใช้จ่ายทางการตลาด

2.1.4 การคิดคำนวณราคาขาย

การตั้งราคาขาย ผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการมักนิยมตั้งราคาจากต้นทุนการผลิต แล้วบวกกำไรส่วนเพิ่มที่ต้องการในรูปของจำนวนเต็มและร้อยละ จึงก่อให้เกิดราคาขาย ดังสูตรต่อไปนี้

ราคาขายสินค้าต่อหน่วย

= ต้นทุนการสินค้าและการบริการต่อหน่วย + กำไร

การกำหนดส่วนเพิ่มหรือกำไรที่ต้องการ มีการกำไรไว้ 3 รูปแบบ คือ

1) กำหนดเป็นจำนวนที่แน่นอน เช่น 3 บาท 10 บาท 15 บาท 20 บาท เป็นกำไรที่ต้องการต่อหน่วยตัวอย่างเช่น

กลุ่มทอผ้าของหมู่บ้านแห่งหนึ่งได้ทำการผลิตผ้าเพื่อจำหน่ายให้กับผู้บริโภคในลักษณะลวดลายต่างๆ โดยมีต้นทุนในการผลิตราคา 800 บาทต่อผืน มีความต้องการกำไรผืนละ 500 บาท ราคาผ้าผืนนี้ของกลุ่มจะเป็นเท่าใด

วิธีคิด ต้องการกำไรใบละ 500 บาท

$$\begin{aligned} \text{จะได้ ราคาขาย} &= \text{ต้นทุนต่อหน่วย} + \text{กำไรที่ต้องการ} \\ &= 800 + 500 \\ &= 1,300 \text{ บาท} \end{aligned}$$

ดังนั้นราคาผ้าผืนนี้ที่กลุ่มผลิตได้ควรจะต้องตั้งราคาขายไม่ต่ำกว่า 1,300 บาทต่อผืน จึงจะทำให้ผู้ผลิตมีกำไรจากการขายละ 500 บาทต่อผืน

2) กำหนดเป็นร้อยละจากต้นทุนของสินค้า เช่น ร้อยละ 5 ร้อยละ 10 ร้อยละ 15 ร้อยละ 20 ของต้นทุนต่อหน่วยตัวอย่างเช่น

กลุ่มทอผ้าของหมู่บ้านแห่งหนึ่งได้ทำการผลิตผ้าเพื่อจำหน่ายให้กับผู้บริโภคในลักษณะลวดลายต่างๆ โดยมีต้นทุนในการผลิตราคา 800 บาทต่อผืน มีความต้องการกำไรต่อผืน ร้อยละ 50 ราคาผ้าผืนนี้ของกลุ่มจะเป็นเท่าใด

วิธีคิด ต้องการกำไรจากต้นทุนการผลิต ร้อยละ 50

$$\begin{aligned} \text{จะได้ ราคาขาย} &= \text{ต้นทุนต่อหน่วย} + \text{กำไรที่ต้องการ} \\ &= 800 + 400 \\ &= 1,200 \text{ บาท} \end{aligned}$$

ดังนั้น ราคาผ้าผืนนี้กลุ่มควรจะต้องตั้งราคาขายไม่ต่ำกว่า 1,200 บาทต่อผืน จึงจะทำให้ผู้ผลิตมีกำไรจากการขายละ 400 บาทต่อผืน จากต้นทุนการผลิต

3) กำหนดเป็นร้อยละจากราคาขายของยอดขาย เช่น ร้อยละ 30 ร้อยละ 35 ร้อยละ 40 ร้อยละ 40 ของราคาขาย ตัวอย่างเช่น

กลุ่มทอผ้าของหมู่บ้านแห่งหนึ่งได้ทำการผลิตผ้าเพื่อจำหน่ายให้กับผู้บริโภคในลักษณะลวดลายต่างๆ โดยมีต้นทุนในการผลิตราคา 800 บาทต่อผืน มีความต้องการกำไรต่อผืน ร้อยละ 50 ราคาผ้าผืนนี้ของกลุ่มจะเป็นเท่าใด

วิธีคิด ต้องการกำไรร้อยละ 50 ของราคาขาย

จะได้ ราคาขาย = ต้นทุนต่อหน่วย + กำไรที่ต้องการ

$$100\% = 50\% + 50\%$$

ใช้วิธีการคิดแบบเทียบค่า ด้วยบัญญัติไตรยางศ์ ดังนี้

$$50\% = 800 \text{ บาท}$$

$$100\% = (800 \times 100\%) / 50\%$$

$$= 1,600 \text{ บาท}$$

ดังนั้น ราคาขาย = ต้นทุนต่อหน่วย + กำไรที่ต้องการจากราคาขาย

$$= 1,600 + 300$$

$$\text{ราคาขาย} = 1,900 \text{ บาทต่อผืน}$$

ดังนั้น ราคาผ้าผืนนี้ที่กลุ่มควรจะต้องตั้งไม่ต่ำกว่า 1,900 บาทต่อผืน จึงจะทำให้ผู้ผลิตมีกำไรจากการขาย 1,100 บาทต่อผืน ซึ่งจะเห็นได้ว่าจากคำนวณราคาขายสินค้าจากต้นทุนการผลิตต่อหน่วย ทั้ง 3 รูปแบบมีรูปแบบการคิดคำนวณที่ไม่แตกต่างกันมากในวิธีที่ 1-2 จะเห็นได้ว่าราคาขายและกำไรที่ผู้ผลิตจะได้รับมีค่าเท่ากัน แต่หากผู้ผลิตเลือกที่จะใช้วิธีสุดท้ายจะทำให้ผู้ผลิตมีกำไรเพิ่มขึ้นเป็นเท่าตัวส่งผลให้มีกำไรมากกว่าวิธีที่ 1-2 นั้นเอง

2.2 การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการผลิตสินค้าหรือการบริการ ของกลุ่มเกษตรกร

การผลิตสินค้าในแต่ละชนิดไม่ว่าจะเป็นรูปแบบของสินค้าหรือการให้บริการ ผู้ประกอบการหรือผู้ผลิตจำเป็นจะต้องมีการวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนที่จะได้รับเพื่อให้ทราบถึงจุดคุ้มทุนควรแก่การผลิตเพิ่มหรือลดปริมาณการผลิตลง ซึ่งจะนำไปสู่การปรับแผนการผลิต

2.2.1 การวิเคราะห์อัตราส่วนของรายได้ต่อรายจ่ายในการผลิต

$$\text{อัตราส่วนรายได้ต่อรายจ่าย} = \frac{\text{รายได้จากการขาย}}{\text{รายจ่ายทั้งหมดในการผลิต}}$$

ผลที่ได้จากคำนวณ นำไปสู่การตัดสินใจได้ ดังนี้

- 1) ผลการคำนวณที่ได้มีค่า **น้อยกว่า 1** หมายถึง รายได้ น้อยกว่ารายจ่าย แสดงให้เห็นว่าขาดทุนไม่ควรทำการผลิตต่อ
- 2) ผลการคำนวณที่ได้มีค่า **เท่ากับ 1** หมายถึง รายได้ เท่ากับรายจ่าย แสดงให้เห็นว่าการผลิตนั้นไม่มีผลกำไรและไม่มีการขาดทุน กล่าวคือการผลิตอยู่ในระดับเท่าทุน แต่ผู้ผลิตต้องเผชิญกับความเสี่ยงในการผลิตมาก ไม่สมควรทำการผลิต
- 3) ผลการคำนวณที่ได้มีค่า **มากกว่า 1** หมายถึง รายได้มีค่ามากกว่ารายจ่าย แสดงให้เห็นว่าการผลิตมีกำไร มีความเสี่ยงน้อยสามารถผลิตต่อได้ แต่ควรระมัดระวังคู่แข่งที่เข้าสู่การผลิตชนิดเดียวกัน
- 4) ผลการคำนวณที่ได้มีค่า **เท่ากับ 2 หรือมากกว่า 2** หมายถึง รายได้มากกว่ารายจ่าย แสดงให้เห็นว่าการผลิตมีกำไรที่มีความเสี่ยงน้อยมากอยู่ในขั้นความพึงพอใจควรตัดสินใจทำการผลิตต่อได้

2.2.2 การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตต่อหน่วยการผลิต (ราคาขายที่คุ้มทุน)

$$\begin{aligned}
 & \text{รายได้} &= & \text{ผลผลิต} \times \text{ราคาขายต่อหน่วย} \\
 \text{เมื่อ} & \text{จุดคุ้มทุน ณ รายได้} &= & \text{รายจ่าย} \\
 \text{จะได้} & \text{ต้นทุนการผลิต (ราคาขายที่คุ้มทุน)} &= & \underline{\text{รายได้ ณ จุดเท่ากับรายจ่าย}} \\
 & & & \text{จำนวนผลผลิต} \\
 \text{ดังนั้น} & \text{ต้นทุนการผลิต (ราคาขายที่คุ้มทุน)} &= & \underline{\text{รายจ่าย}} \\
 & & & \text{ผลผลิต}
 \end{aligned}$$

2.2.3 การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตที่คุ้มกับการลงทุน (ผลผลิตที่คุ้มทุน)

$$\begin{aligned}
 & \text{รายได้} &= & \text{ผลผลิต} \times \text{ราคาขายต่อหน่วย} \\
 \text{เมื่อ} & \text{จุดคุ้มทุน ณ รายได้} &= & \text{รายจ่าย} \\
 \text{จะได้} & \text{ผลผลิตที่คุ้มกับการลงทุน} &= & \underline{\text{รายได้ ณ จุดเท่ากับรายจ่าย}} \\
 & & & \text{ราคาผลผลิต} \\
 \text{ดังนั้น} & \text{ผลผลิตที่คุ้มกับการลงทุน} &= & \underline{\text{รายจ่าย}} \\
 & & & \text{ราคาผลผลิต}
 \end{aligned}$$

2.2.4 การวิเคราะห์ผลตอบแทนต่อค่าใช้จ่ายวัตถุดิบในการผลิต

$$\begin{aligned}
 & \text{ผลตอบแทนค่าใช้จ่ายปัจจัย ก} \\
 & = \underline{\text{รายได้}} - \text{ค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ไม่ใช่ปัจจัยการผลิต ก} \\
 & \quad \text{ค่าใช้จ่ายปัจจัยการผลิต ก} \\
 \text{ดังนั้น} & \text{ผลตอบแทนค่าใช้จ่ายวัตถุดิบในการผลิต} \\
 & = \underline{\text{รายได้}} - \text{ค่าใช้จ่ายทั้งหมดไม่ใช่วัตถุดิบในการผลิตชนิดนั้น} \\
 & \quad \text{ค่าใช้จ่ายในการใช้วัตถุดิบชนิดนั้น}
 \end{aligned}$$

2.2.5 การวิเคราะห์ผลตอบแทนของแรงงานจ้าง

ผลตอบแทนค่าในการใช้จ่ายจ้างแรงงาน

= รายได้ – ค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ไม่ใช่ค่าจ้างแรงงาน

ค่าใช้จ่ายในการจ้างแรงงาน

2.3 การบันทึกบัญชีต้นทุนการผลิต

2.3.1 รายละเอียดการลงบันทึกบัญชีต้นทุนการผลิต

1. ช่อง “ว/ด/ป” ผู้จดบันทึกจะต้องทำการลงวันที่ทุกครั้งมีการบันทึกรายการต้นทุนค่าใช้จ่ายต่างๆ
2. ช่อง “รายการ” ผู้จดบันทึกต้องทำการระบุรายละเอียดรายการที่เกิดขึ้นในแต่ละรายการในแต่ละวัน/เดือน/ปี ให้ชัดเจน
3. ช่อง “ต้นทุนการผลิต” ประกอบด้วย ช่อง “วัตถุดิบ”, “แรงงาน”, “ค่าใช้จ่ายอื่นๆ”, “ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการผลิต”, “ค่าเสียโอกาสในการลงทุน” ซึ่งต้นทุนการผลิตในแต่ละช่องรายการจะถูกแบ่งออกเป็นช่องรายการเงินสดและไม่ใช่เงินสด ผู้บันทึกจะต้องทำการบันทึกตัวเลขค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการใช้จ่ายทั้งในรูปของค่าใช้จ่ายที่จ่ายออกไปจริงในรูปของเงินสด และไม่ใช่เงินสด ในช่องตารางที่กำหนด
4. ช่อง “ต้นทุนการผลิตรวมทั้งหมด” ประกอบไปด้วย ช่องรวมเฉพาะที่เป็น “เงินสด (8)”, “ไม่ใช่เงินสด (9)” และรวมทั้งหมด ซึ่งเกิดจากการนำเอาตัวเลขใน ช่องที่ 8+9= 10 ก่อให้เกิดต้นทุนรวมทั้งหมดนั่นเอง
5. ช่อง “หมายเหตุ” เป็นช่องที่มีไว้สำหรับผู้จดบันทึกบันทึกเพื่อเตือนความจำในกรณีที่มีต้นทุนค่าใช้จ่ายไม่ปกติหรืออื่นๆ
6. ช่อง “รวม” จะอยู่ล่างสุดของตารางเป็นการรวมค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในแต่ละรายการเพื่อให้ทราบรายละเอียดค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้น วันนั้น สัปดาห์นั้น เดือนนั้น หรือปีนั้นๆ นั่นเอง

2.3.2 ตัวอย่างการบันทึก

2.3.2.1 บัญชีต้นทุนการผลิต

จากตัวอย่างนี้ผู้บันทึกจะต้องทำการบันทึกจากหมายเลขที่ 1-5 ซึ่งมีรายละเอียดการจดบันทึก ดังนี้

หมายเลขที่ 1 ในช่อง ว/ด/ป ผู้บันทึกจะต้องทำการบันทึก ว/ด/ป ที่ทำกิจกรรมนั้น เช่น 1/ม.ค./59 ผู้ผลิตทำการซื้อเส้นฝ้าย

หมายเลขที่ 2 ในช่อง รายการ ผู้บันทึกจะต้องทำการบันทึก รายการกิจกรรมที่ทำในวันนั้นๆ เช่น ซื้อเส้นฝ้าย และสีย้อมซึ่งทั้ง 2 รายการ เกิดขึ้นในวันเดียวกัน คือวันที่ 1 /ม.ค./59 ดังที่ได้ทำการบันทึกมาแล้วใน หมายเลขที่ 1

หมายเลขที่ 3 คือต้นทุนการผลิต ซึ่งในหัวข้อนี้จะถูกแบ่งออกเป็น 4 หัวข้อย่อย ได้แก่ เลขที่ 3.1 วัตถุดิบ ผู้บันทึกจะต้องทำการบันทึกจำนวน ตัวเลขลงไปในช่วงตารางที่กำหนดมาให้ ซึ่งในช่วงตารางจะประกอบด้วย ช่องรายการที่เป็นเงินสด และไม่เป็นเงินสด จะเห็นได้ว่าในตัวอย่างมีการ กรอกจำนวนตัวเลขลงในช่องตารางรายการที่เป็นเงินสด คือ 500 บาท และ 350 บาท ซึ่งเป็นรายการที่เกิดขึ้นจากการที่ผู้ผลิตซื้อเส้นฝ้าย และสีย้อม ของวันที่ 1/ม.ค./59 นั้นเองเลขที่ 3.2 แรงงาน ผู้บันทึกจะต้องทำการบันทึก ค่าจ้างแรงงานที่เกิดขึ้นที่เกิดจากการว่าจ้างหรือเกิดจากการแลกเปลี่ยน ทั้งที่ อยู่ในรูปของเงินสดและไม่ใช่เงิน ดังตัวอย่างที่ปรากฏในหัวข้อ 3.2 รายการ จ้างแรงงานซึ่งระบุจำนวนตัวเลข 1,500 บาท ในรูปของไม่ใช่เงินสดซึ่งเกิด จากการใช้แรงงานจากสมาชิกในกลุ่ม ที่สามารถผลิตลูกแกะได้รวมทั้ง เตรียมวัตถุดิบ ในวันที่ 2/ม.ค./59 เลขที่ 3.3 ค่าใช้จ่ายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการ ผลิตผ้าขาวม้า ซึ่งในช่วงตารางนี้ก็จะประกอบด้วยช่องที่คิดเป็นเงินสดและไม่ เป็นเงินสด ผู้บันทึกจะต้องทำการบันทึกตัวเลขลงไป ดังเช่นตัวอย่างปรากฏ

โดยที่ค่าใช้จ่ายอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการผลิตระบุตัวเลขในช่องตารางรายการที่เป็นเงินสด 300 บาท รายการค่าอาหารเที่ยง+น้ำ เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นในวันที่ 2/ม.ค./59 นั้นเองเลขที่ 3.4 คือค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ที่เกี่ยวกับการผลิต ผู้บันทึกจะต้องทำการบันทึกตัวเลขลงไปในช่วงนี้หลังจากที่มีการคำนวณค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ที่ใช้เป็นที่เรียบร้อยแล้วเพื่อนำมาคำนวณหาต้นทุนที่แท้จริง จากตัวอย่างที่ปรากฏมีการระบุตัวเลขในช่วงนี้เท่ากับ 166.67 บาท ในรายการค่าเสื่อมราคาพื้เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 31/ม.ค./59 ซึ่งรายการนี้จะนิยามคิดคำนวณในรอบปี โดยที่พื้ครบอายุการใช้งานในสิ้นเดือนมกราคมของทุกปี ซึ่งมีราคาแรกซื้อ 500 บาท คิดมูลค่างานหรือมูลค่าคงเหลือสุดท้ายเท่ากับ 0 มีอายุการใช้งาน 3 ปี คิดค่าเสื่อมราคาในลักษณะของเส้นตรง จะได้ $(500-0)/3 = 166.67$ บาท

หมายเลขที่ 4 เป็นช่องรายการรวมต้นทุนการผลิตทั้งหมดที่เกิดขึ้น ทั้งช่องตารางที่คิดเป็นเงินสดและไม่เป็นเงินสด จะเห็นได้ว่าในช่องคิดเป็นเงินสดมีการระบุตัวเลข 500, 350 และ 300 บาท ลงในช่องตาราง ซึ่งเกิดจากการนำเอาช่องตารางที่ 1+3+5 = ช่องตารางที่ 8 ส่วนช่องที่ไม่คิดเป็นเงินสดมีการระบุตัวเลข 1,500 และ 166.67 บาท ลงในช่องตาราง ซึ่งเกิดจากการนำเอาช่องตารางที่ 2+5+6+7 = ช่องที่ 9 จากนั้นผู้ทำการบันทึกจะต้องนำเอาช่องตารางที่ 8+9 เท่ากับ ช่องตารางที่ 10 ดังปรากฏตัวเลขในตารางคือ 500, 350, 1,500 และ 166.67 บาท ดังปรากฏในตารางด้านล่าง

หมายเลขที่ 5 หมายเหตุ เป็นช่องตารางที่ไว้สำหรับจดบันทึกกรณีที่มีเหตุการณ์ไม่ปกติหรือมีสิ่งที่เกิดขึ้นเหนือความคาดหมายที่ทำอยู่เป็นประจำหรือเพื่อจดบันทึกเตือนความจำในการทำกิจกรรมนั้นๆในวันนั้น ดังเช่นตัวอย่างที่ปรากฏในช่องตาราง เช่น เส้นผ้าที่ซื้อมาเป็นเจ้าใหม่ เป็นต้น

หมายเลขที่ 6 คือ รวม เป็นช่องสุดท้ายของตารางที่ผู้บันทึกจะต้องทำการรวมตัวเลขในแต่ละช่องตารางเพื่อให้ทราบถึงค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในแต่ละสัปดาห์ แต่ละเดือน เป็นต้น ก็จะทำให้ผู้บันทึกทราบรายละเอียดถึงแหล่งที่มาของต้นทุนทั้งในรูปของแหล่งที่มาของเงินสด และไม่ใช้เงินสด ซึ่งจะนำไปสู่การคิดคำนวณต้นทุนที่แท้จริงของการทอผ้าฝ้าย

ตัวอย่างแบบบันทึกรายจ่าย												
ว/ด/ป 1	รายการ 2	ต้นทุนการผลิต (บาท)3							รวมต้นทุนการผลิตทั้งหมด (บาท) 4			หมายเหตุ 5
		วัตถุดิบ 3.1		แรงงาน 3.2		ค่าใช้จ่ายอื่นๆ 3.3		ค่าเสื่อม ราคา อุปกรณ์ที่ เกี่ยวกับ การผลิต (7) 3.4	คิดเป็นเงิน สด (8 = 1+3+5)	ไม่คิดเป็น เงินสด (9 = 2+4+6+7)	รวม ทั้งหมด (10= 9+10)	
		คิดเป็น เงินสด (1)	ไม่คิด เป็นเงิน สด (2)	คิดเป็น เงินสด (3)	ไม่คิด เป็นเงิน สด (4)	คิดเป็น เงินสด (5)	ไม่คิดเป็น เงินสด (6)					
1/ม.ค./59	เส้นฝ้าย	500							500		500	เจ้าใหม่
	สีย้อม	350							350		350	
2/ม.ค./59	ทอผ้าขาวม้า				1,500					1,500	1,500	
	ค่าอาหาร เที่ยง+น้ำ					300			300		300	
31/ม.ค./ 59	ค่าเสื่อมพื้ ทอ							166.67		166.67	166.67	
6 รวม		850	-	-	1,500	300	-	166.67	1,150	1666.67	2,816.67	

2.3.2.2 การลงบันทึกบัญชีรายรับจากขายสินค้าและการบริการ

1. รายละเอียดการลงบันทึกบัญชีรายรับ

1. ช่อง “ว/ด/ป” ผู้จัดบันทึกจะต้องทำการลงวันที่ทุกครั้งมีการบันทึกรายการรับที่เกิดขึ้นในการจำหน่ายสินค้าหรือให้บริการ

2. ช่อง “รายการ” ผู้จัดบันทึกต้องทำการระบุรายละเอียดรายการที่เกิดขึ้นในแต่ละรายการในแต่ละวัน/เดือน/ปี ให้ชัดเจน

3. ช่อง “ ปริมาณผลผลิตที่ได้ทั้งหมด ” ผู้บันทึกจะต้องทำการบันทึกปริมาณสินค้าที่สามารถรวบรวมได้จากสมาชิกให้ชัดเจนเพื่อทราบรายละเอียดถึงจำนวนปริมาณสินค้าหรือการบริการที่ผลิตได้ โดยที่ผู้บันทึกจะต้องทำการบันทึก**ตัวเลขปริมาณที่เกิดขึ้น**ในช่องตารางที่กำหนด

4. ช่อง “จำนวนที่ขาย” เป็นปริมาณที่แสดงให้เห็นถึงขีดความสามารถที่กลุ่มสามารถระบายสินค้าออกสู่ตลาดได้มากน้อยเพียงใด โดยผู้บันทึกจะต้องทำการบันทึก**ตัวเลขปริมาณที่เกิดขึ้น**ในช่องตารางที่ตารางที่กำหนด

5. ช่อง “ราคาขาย” เป็นราคาของกลุ่มตั้งขึ้นจากการคิดคำนวณจากต้นทุนการผลิตแล้ววกด้วยส่วนเพิ่มที่ต้องการ กลายเป็นราคาที่เสนอขายในตลาด

6. ช่อง “รวมเป็นเงิน” เกิดจากช่องตารางหมายเลขที่ 1 บวก ด้วยช่องตารางหมายเลขที่ 2

7.ช่อง “หักค่าบริการกลุ่ม” เป็นค่าธรรมเนียมที่เกิดขึ้นจากการที่สมาชิกรับสินค้าไปจำหน่ายยังกลุ่มเพื่อนำไปขายให้กับผู้บริโภค กลุ่มจะมีหักค่าบริการเพื่อใช้เป็นค่าบริหารจัดการและเงินทุนหมุนเวียน

8.รายได้จากการขายจริง เกิดจากรายได้ทั้งหมด หัก จากช่องเบอร์ 4 และช่องหมายเหตุ มิไว้สำหรับจัดบันทึกข้อความที่จำเป็นหรือเพื่อความดี ความจำเป็นผู้ใช้งานได้เป็นอย่างดี

2.3.2 ตัวอย่างรายละเอียดการบันทึกรายรับจากการขาย

หมายเลขที่ 1 ว/ด/ป ผู้บันทึกจะต้องทำการจัดบันทึกวัน เดือน ปี ที่ทำการขายสินค้าชนิดนั้นเพื่อให้ทราบรายได้ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้นๆ

หมายเลขที่ 2 รายการสินค้า เป็นช่องตารางที่ผู้บันทึก จะต้องทำการบันทึกชนิดสินค้าที่นำไปจำหน่ายให้กับกลุ่ม เช่น ผ้าขาวม้าลาย เกล็ดเต่า เป็นต้น

หมายเลขที่ 3 ปริมาณสินค้าผลิตได้ทั้งหมด ผู้บันทึก จะต้องทำการบันทึกปริมาณผลผลิตที่ตนเองสามารถผลิตได้ทั้งหมดลงในช่อง ตารางเพื่อให้ทราบความสามารถในการผลิตของกลุ่มทั้งหมดในแต่ละ ช่วงเวลา เช่น 10 ผืน 20 ผืน เป็นต้น

หมายเลขที่ 4 ผู้บันทึกจะต้องทำการบันทึกจำนวนสินค้า ที่นำไปขายเพื่อให้ทราบว่าปริมาณผลผลิตที่สามารถผลิตได้นำไปจำหน่าย เท่าใด คงเหลือเท่าใดเมื่อนำมาคำนวณกับปริมาณสินค้าทั้งหมด เช่น ผลิตได้ 10 ผืน ขายเพียง 8 ผืน ก็นำตัวเลขที่ไปขายกรอกลงในช่องตารางนั้นๆ

หมายเลขที่ 5 เป็นราคาที่ขายต่อหน่วย กล่าวคือเป็น ราคาที่ผู้ผลิตได้รับจากการขายที่แท้จริงจากกลุ่มในการรับซื้อสินค้าในแต่ละ ครั้ง เช่น 200 บาทต่อผืน 250 บาทต่อผืน เป็นต้น แล้วในระบุดัชนีลงใน ช่องตารางรายการนั้น

หมายเลขที่ 6 เป็นช่องรวมรายได้จากการขายทั้งหมด ซึ่ง เกิดจากช่องตารางที่ 4 คูณ ช่องตารางที่ 5 เท่ากับช่องตารางที่ 6 และให้ผู้

บันทึกระบุตัวเลขที่ได้จากการขายลงในช่องตารางดังกล่าวเพื่อให้ทราบรายรับที่เกิดขึ้นจากการขายสินค้า

หมายเลขที่ 7 คือช่องตารางที่ ผู้ผลิตจะต้องทำการบันทึกการหักค่าบริการที่เกิดขึ้นในกรณีที่ผู้ผลิตนำสินค้าไปขายให้กับกลุ่ม อาทิ กลุ่มคิดค่าบริการ 20 บาทต่อฝืน ผู้บันทึกจะต้องนำจำนวนที่ขายในช่องที่ 4 คูณด้วย 20 บาท เท่ากับค่าบริการของกลุ่ม เช่น ในวันที่ 10/ม.ค./59 ผู้ผลิตผ้าขาวม้า 8 ฝืน ให้กลุ่มๆคิดค่าบริการกลุ่ม 20 บาทต่อฝืน จะได้ 8ฝืนX 20บาท เท่ากับ 160 บาท หลังคำนวณผู้บันทึกทำการจดบันทึกตัวเลขที่ได้ลงในช่องตารางที่ 7 นั้นเอง

หมายเลขที่ 8 รายได้จากการขายจริง ผู้บันทึกจะต้องนำเอาตัวเลขในช่องตารางที่ 6 ลบ ด้วย ช่องตารางที่ 7 เท่ากับช่องตารางที่ 8 แล้วบันทึกตัวเลขที่ได้ลงในช่องตารางนั้น อาทิ ในวันที่ 25/ม.ค./59 ผู้ผลิตขายผ้าขาวม้า 2,000 บาท (6) ลบ ค่าบริการกลุ่ม 160 บาท (7) รายได้ที่ผู้ผลิตจะได้รับจริง เท่ากับ 1,840 บาท

หมายเลขที่ 9 หมายถึง เหตุ เป็นช่องตารางที่ผู้บันทึกจะทำการบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อเตือนความจำของตน เช่น การขายผ้าขาวม้า มีการหักค่าบริการกลุ่มฝืนละ 20 บาท ผู้บันทึกก็จะทำการจดบันทึกลงในช่องตารางหมายเหตุนั้นเอง

หมายเลขที่ 10 รวม เป็นช่องตารางที่เกิดขึ้นจากการรวมตัวเลขในแต่ละช่องตารางเพื่อให้ทราบรายละเอียดถึงปริมาณการผลิตที่ได้จำนวนสินค้าที่ขายจริง รายรับที่ได้จากการขาย มีการหักค่าบริการกลุ่มเท่าใด เป็นต้น ดังปรากฏในช่องตารางหมายเลข 10

ตัวอย่างการบันทึกรายรับจากการขาย								
ว/ด/ป 1	รายการสินค้า 2	ปริมาณสินค้า และบริการ ทั้งหมด(ชิ้น หรือครั้ง)3	จำนวนที่ ขาย(ชิ้นหรือ ครั้ง) 4	ราคาที่ขาย (บาท) 5	รวมเป็นเงิน (บาท) 6 = 4X5	หักค่าบริการ กลุ่ม (บาท) 7	รายได้จาก การขาย จริง (บาท) 8 = 6-7	หมายเหตุ 9
10/ม.ค./ 59	ผ้าขาวม้าลายเกล็ด เต่า	10	8	250	2,000	160	1,840	ค่าบริการฝืนละ 20 บาท
	รวม10	10	8		2,000	160	1,840	

3.การจัดการผลิตสินค้าชุมชนและการทำแผนการเงินอย่างง่าย

3.1 ประเภทสินค้า: สมุนไพรลูกปะคบ



กลุ่มผู้ผลิตนวดแผนไทย

บ้านอัมพวัน หมู่ที่ 8 เทศบาลตำบลสำราญ

อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น 40000

ความเป็นมาของกลุ่มนวดแผนไทย

กลุ่มเกษตรกรนวดแผนไทยเป็นกลุ่มที่เกิดจากการรวมตัวของผู้ที่ว่างงานในช่วงหลักจากการประกอบอาชีพหลัก เช่น การทำปลูก การทำสวน การทำไร่มันสำปะหลัง เป็นต้น เพื่อสร้างรายได้เสริมให้เกิดขึ้นกับคนในชุมชน กลุ่มมีการให้บริการนวดเพื่อผ่อนคลายและนวดเพื่อสุขภาพ รวมทั้งมีการให้บริการนวดทั้งในและนอกสถานที่เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อผู้บริโภคโดยตรง ซึ่งกลุ่มได้ทำการผลิตผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรที่มีอยู่ในชุมชนเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสมุนไพรที่มีอยู่ ตลอดจนมีการทำผลิตภัณฑ์อย่างอื่น ๆ ควบคู่กับการให้บริการนวดแผนไทย ได้แก่ การทำลูกปะคบ ยาหม่องสมุนไพร และพืมน้ำมัน ปัจจุบันกลุ่มพยายามที่จะเพิ่มมูลค่าใช้สมุนไพรในท้องถิ่น เพื่อให้เป็นผลิตภัณฑ์หลักของกลุ่มรองจากการบริการให้นวด เนื่องจากปัจจุบันการบริการให้นวดเริ่มซบเซาลง ด้วยคู่แข่งทางธุรกิจการบริการนวดแผนไทยมีเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับกลุ่มยังขาดมาตรฐานการนวดการนวด

แผนไทยในหลักสูตรผู้ช่วยแพทย์แผนไทย 372 ชั่วโมง ซึ่งจะได้รับการรับรอง มาตรฐาน 3 กระทรวง 2 สมาคม และ 1 ศูนย์ ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการต่างประเทศ สมาคมพัฒนาศิลปอาชีพ สมาคมแพทย์แผนไทย และศูนย์พัฒนาการแพทย์แผนไทยและสปา ทำให้ ช่องทางการให้บริการของกลุ่มลดน้อยลง กลุ่มจึงนำเอาผลิตภัณฑ์ที่กลุ่ม สามารถผลิตได้ปรับเปลี่ยนมาเป็นตัวชูเอกลักษณ์ของกลุ่มเพื่อเป็นการเพิ่ม มูลค่าให้กับสมุนไพรในท้องถิ่นนอกจากการจำหน่ายในรูปแบบของสมุนไพร สด หรือสมุนไพรแห้ง โดยนำสมุนไพรแต่ละชนิดที่มีสรรพคุณทางยาสามารถ บรรเทาอาการเจ็บป่วยหรือปวดเมื่อยหรือฟกช้ำตามจุดต่างๆผลิตเป็นลูก ปะคบและเน้นให้เป็นผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม ควบคู่กับการบริหารให้แนวคิด อีกทั้ง กลุ่มยังมีผลิตภัณฑ์ยาหม่อง และพืชมเสน ที่ได้จากการสกัดสมุนไพรที่มีอยู่ใน ท้องถิ่นมาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ให้เกิดความหลากหลาย ซึ่งกลุ่มมีสมาชิกทั้งหมด 18 คน และปัจจุบันยังคงมีสมาชิก รวมทั้งสิ้น 15 คน โดยที่เริ่มก่อตั้งกลุ่มเมื่อปี 2552 และทำการจดทะเบียนการรวมกลุ่มเมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2554

วิสัยทัศน์

“ผลิตจากสมุนไพรไทยด้วยกรรมวิธีพื้นบ้าน ส่งผลิตภัณฑ์ที่มี คุณภาพ และความเป็นไทย ช่วยอนุรักษ์ภูมิปัญญาไทย”

เป้าหมาย

1. ลูกประคบขายได้ 120 ลูกต่อเดือน
2. ยาหม่องขายได้ 220 ขวดต่อเดือน
3. สร้างรายได้ให้สมาชิกจากการขาย 17,000 บาทต่อเดือน

ตราสินค้าของกลุ่มผู้ผลิต



การบริหารวางแผนทางการเงินอย่างง่ายของกลุ่ม

งบประมาณ 10,000 บาท แบ่งเป็น

1. ต้นทุนการผลิต 50%

1.1 วัสดุดิบ 1.2 อุปกรณ์ 1.3 ค่าแรง

2. การตลาด 25%

2.1 พาหนะ 2.2 จัดจำหน่าย

3. บริหารจัดการกลุ่ม 25%

3.1 เอกสาร 3.2 อาหาร และ น้ำ 3.3 ความ
สึกหรอของอุปกรณ์

4. ผลกำไร 100%

4.1 เข้ากลุ่ม 50% ของกำไร

4.2 ปันผล 50% ของกำไร

3.2 ประเภทสินค้า: ทอผ้าไหมมัดหมี่บ้านจิว



กลุ่มผู้ผลิตบ้านจิว

บ้านจิว หมู่ที่ 19 เทศบาลตำบลสาวะถี

อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น 40000

ความเป็นมาของกลุ่มผู้ผลิตทอผ้าไหมมัดหมี่บ้านจั่ว

กลุ่มเกษตรกรทอผ้าไหมบ้านจั่ว เกิดจากการรวมกลุ่มของเกษตรกรที่ว่างจากการทำอาชีพหลักหรือเมื่อเสร็จสิ้นฤดูกาลเก็บเกี่ยวผลผลิตหลักในไร่นา เพื่อก่อให้เกิดรายได้เสริมในครัวเรือน ตลอดจนมีการสืบทอดจากบรรพบุรุษจากรุ่นสู่รุ่นจวบจนถึงปัจจุบันจนเกิดเป็นความเชี่ยวชาญชำนาญในการผลิตผ้าไหมมัดหมี่ โสร่งไหม สไบไหม ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนบ้านจั่ว โดยกลุ่มทำการผลิตหมอนเลี้ยงไหม ผลิตเส้นไหม ยอมและมัดหมี่ ตลอดจนทอด้วยภูมิปัญญาของผู้ทอเองจากการสืบทอดจากบรรพบุรุษ ซึ่งการรวมกลุ่มเป็นการรวมกลุ่มเพื่อจำหน่ายผ้าไหมมัดหมี่ที่สมาชิกแต่ละท่านสามารถผลิตได้ เพื่อให้เกิดความหลากหลายให้กับผู้ซื้อสามารถเลือกซื้อในสินค้าให้เกิดความพึงพอใจสูงสุดนั่นเอง ซึ่งผู้ซื้อส่วนใหญ่จะซื้อไปใช้เอง และนำไปเป็นของฝากหรือของที่ระลึก เป็นต้น อดีตกลุ่มมีการลงหุ้นเพื่อระดมทุนหมุนเวียนภายในกลุ่มรวมกลุ่ม ซึ่งสามารถระดมทุนได้ถึง 35,000 บาท หุ้นละ 100 บาท มีอัตราการปันผลหลังจากหักค่าบริการกลุ่มเหลือกำไรสุทธิในอัตราร้อยละ 20 บาท แต่ปัจจุบันได้ทำการยกเลิกระบบการถือหุ้น และได้คืนเงินหุ้นให้กับสมาชิกทุกคนแต่ยังคงมีการดำเนินการซื้อขายผ้าไหมมัดหมี่ร่วมกัน ณ ศูนย์จัดตั้งกลุ่มผลิตผ้าไหม โดยไม่คิดค่าบริการผู้ขายจะได้รับค่าตอบแทนจากการขายเพียงคนเดียว แต่จะอาศัยการพึ่งพาซึ่งกันและกันโดยสมาชิกจะต้องตอบแทนกลุ่มตามความสมัครใจหรือเป็นสินน้ำใจเล็กน้อยเพื่อเป็นค่าบริการจัดการกลุ่มในการซื้อขายครั้งต่อไป ส่วนการซื้อขายในแต่ละครั้งประธานกลุ่มจะใช้วิธีการประชาสัมพันธ์ด้วยการบอกต่อหรือหากอยู่ในพื้นที่หากไกลก็จะใช้วิธีการโทรศัพท์แจ้งให้ลูกสมาชิกเตรียมผ้าไหมมัดหมี่ที่สามารถทอได้มาจำหน่ายยังกลุ่ม ณ วันเวลาที่นัดหมายกับพ่อค้าหรือผู้ที่ต้องการซื้อ กลุ่มมีสมาชิกทั้งสิ้น 31 คน ปัจจุบันสมาชิกแยกย้ายทำการผลิตลดลงไปประกอบ

อาชีพเสริมอย่างอื่นแทนที่ได้ผลตอบแทนที่เร็วกว่า เนื่องจากการทอผ้าไหมในแต่ละฝืนจะต้องใช้เวลานานพอสมควรในการทอในการขึ้นลวดลายให้เกิดความสวยงามและความแปลกใหม่ จึงทำให้ปัจจุบันมีสมาชิกที่ยังคงทอผ้าไหมมัดหมี่อยู่ จำนวน 15 คน

วิสัยทัศน์

“ไหมจิวลายสีให้เจ้าแรกของอีสาน ด้วยกรรมวิธีการทอแบบ
ธรรมชาติ ”

เป้าหมาย

- 1.ผ้าไหมลายสีไหมผลิตปีละ 40 ฝืน ราคาฝืนละ 2,000 บาท
- 2.สามารถขายได้หมด
- 3.มีรายได้ 80,000 บาทต่อปี

ตราสินค้าของกลุ่ม



การบริหารวางแผนทางการเงินอย่างง่ายของกลุ่ม

ภายใต้การบริหารจัดการกลุ่ม กลุ่มมีเงินทุนหมุนเวียนกองกลาง 30,000 บาท รูปแบบการรวมกลุ่มเพื่อขาย ดังนั้นการบริหารจัดการทางการเงินผ่านระบบกลุ่มจึงคิดหักเงินเข้ากลุ่มเพื่อใช้ในการดำเนินการเพื่อขายผลิตภัณฑ์ โดยคิดหักหลังการขายร้อยละ 20 จากยอดขายที่ขายได้

3.3 ประเภทสินค้า: ทอผ้าไหมมัดหมี่บ้านลาดนาเพียง



กลุ่มผู้ผลิตบ้านลาดนาเพียง

บ้านลาดนาเพียง หมู่ที่ 14 เทศบาลตำบลสาวะถี

อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น 40000

ความเป็นมาของกลุ่ม

กลุ่มผ้าไหมบ้านลาดนาเพียงเป็นกลุ่มเกษตรกรที่รวมกลุ่มกันเพื่อจำหน่ายผ้าไหมทอมือ ซึ่งเน้นทำการผลิตหมอนเลี้ยงไหมเพื่อให้ได้เส้นไหมเป็นหลัก มีสมาชิกผู้ผลิตทั้งหมด 16 คน โดยทำการผลิตเส้นไหมเองด้วยการปลุกหมอน เลี้ยงไหม เพื่อให้ได้เส้นไหม และเข้าสู่กระบวนการมัดหมี่ จากนั้นเข้าสู่กระบวนการทอผ้าไหมด้วยมือ ซึ่งกลุ่มได้รับการถ่ายทอดสนับสนุนส่งเสริมให้มีการปลุกหมอนเลี้ยงไหมเรื่อยมา อย่างไรก็ตามแม้กลุ่มจะมีเส้นไหมที่เป็นวัตถุดิบที่ใช้ในการทอผ้าไหมมัดหมี่ กลุ่มพยายามที่เพิ่มมูลค่าให้กับเส้นไหมโดยการส่งเสริมให้สมาชิกของกลุ่มทำการทอผ้าไหมมัดหมี่ด้วยตัวเอง นอกเหนือจากการจำหน่ายเส้นไหม ซึ่งนำมาต่อการสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรผู้ว่างงานจากอาชีพหลักให้มีรายได้เสริม และใช้เวลาว่างหลักการประกอบอาชีพหลักให้เกิดประโยชน์ จึงนำไปสู่การรวมกลุ่มของแม่บ้านผู้ที่มีภูมิปัญญาความชำนาญที่มีการสืบทอดการทอผ้ามาจากบรรพบุรุษมา

รังสรรค์ แต่งเติมลายผ้าไหมมัดหมี่ที่สมบูรณ์แบบตรงต่อความต้องการของผู้ใช้

วิสัยทัศน์

“กลุ่มผลิตภัณฑ์ผ้าไหมมัดหมี่อันดับต้นๆ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีคุณภาพของเนื้อผ้า และลวดลายที่สวยงาม ได้มาตรฐาน”

เป้าหมาย

- 1.การรวมกลุ่มแกนนำผู้ผลิตผ้าไหมมัดหมี่ภายในชุมชนที่เข้มแข็ง (15 คน)
- 2.สินค้าผ้าไหมของกลุ่มเป็นที่รู้จักของคนในจังหวัดขอนแก่น
- 3.ผลิตได้ 30 ผืนต่อปี ราคาผืนละ 2,000 บาท จะมีรายได้ 60,000 บาทต่อปี

ตราสินค้าของกลุ่ม



การบริหารวางแผนทางการเงินอย่างง่ายของกลุ่ม

ภายใต้การบริหารจัดการกลุ่ม ซึ่งเป็นกลุ่มที่เริ่มจัดตั้งการรวมกลุ่มใหม่จึงก่อให้เกิดการระดมเงินทุนสำรองจากสมาชิกคนละ 200 บาท โดยบริหารจัดการการเงินด้วยการหักเงินหลังจากการขายเข้าส่วนกลางของกลุ่ม ผืนละ 50 บาทไว้สำหรับดำเนินกิจกรรมเพื่อการขายของกลุ่ม โดยคิดให้

ค่าตอบแทนกับผู้ชาย 200 บาทต่อวัน สาเหตุของการจัดการทางการเงิน เช่นนี้ เนื่องจากกลุ่มรวมกลุ่มเพื่อกลุ่มสำหรับนำชายผลผลิตมิได้เพื่อการรวมกลุ่มทำการผลิต ซึ่งการผลิตสมาชิกของกลุ่มจะเป็นผู้จัดการบริหารทางการเงินของแต่ละรายด้วยตนเองเพื่อให้ได้รับค่าตอบแทนจากการลงทุนที่คุ้มค่าที่สุด

3.4 ประเภทสินค้า: ผ้าฝ้ายทอสีธรรมชาติ



กลุ่มผู้ผลิตทอผ้าสีธรรมชาติ

บ้านเพี้ยพาน หมู่ที่ 13 เทศบาลตำบลสาวะถี

อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น 40000

ความเป็นมาของกลุ่มผู้ผลิต

กลุ่มเกษตรกรทอผ้าฝ้ายสีธรรมชาติ บ้านเพี้ยพาน เทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เริ่มรวมกลุ่มเป็นผู้ผลิตเมื่อปี 2543 เพื่อทำการผลิตผ้าฝ้ายทอสีธรรมชาติอเนกประสงค์ด้วยการย้อมสีสกัดจากธรรมชาติ อดีตกู้มใช้สีสกัดจากธรรมชาติโดยตรง เช่น ใบไม้ ยางไม้ เป็นต้น แต่ปัจจุบันวัตถุดิบที่จะนำมาสกัดเป็นสีธรรมชาติเริ่มลดน้อยถอยลงทำให้วัตถุดิบหายากมากขึ้น กลุ่มจึงเลือกสรรสกัดจากสีธรรมชาติสำเร็จรูปจากร้าน

จำหน่ายเคมีภัณฑ์ในอำเภอเมืองขอนแก่น ซึ่งสามารถลดขั้นตอนการเตรียมสี
ประหยัดช่วงระยะเวลา ทำให้เกษตรกรสามารถผลิตผ้าขาวม้าออกสู่ตลาดได้
อย่างรวดเร็ว ตลอดจนสามารถประหยัดต้นทุนในการผลิต โดยกลุ่มผู้ผลิตจะ
ใช้เวลาว่างในการทอผ้าฝ้ายสีธรรมชาติ ภายหลังจากเสร็จภารกิจจากการ
ประกอบอาชีพหลักหรือเมื่อสิ้นสุดฤดูการเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตรเพื่อ
ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ตลอดจนสร้างงานและอาชีพเสริมให้กับคน
ภายในชุมชน ปัจจุบันกลุ่มมีสมาชิก รวมทั้งสิ้น 35 คน โดยสินค้าหลัก คือ
ผ้าขาวม้าเนกประสงค์ทอสีธรรมชาติ และลวดลายเอกลักษณ์เฉพาะกลุ่ม
คือ ลายเกล็ดเต่า

วิสัยทัศน์

“ ผ้าฝ้ายเพ็ญพาน ดั่งไกลระดับประเทศ ”

เป้าหมาย

ระยะสั้น 1 ปี

- 1.ต้องผลิตได้ 1,200 ผืน ต่อปี
- 2.รายได้ต่อปีต้องได้ 240,000 บาท
- 3.จำหน่ายสินค้าผ่านอินเทอร์เน็ต

ปีที่ 2

- 1.ผลิตผ้าฝ้ายได้ 2,700 ผืนต่อปี
- 2.รายได้ต่อปีต้องได้ 540000 บาท
- 3.ขยายตลาดไปต่างจังหวัด

ตราสินค้าของกลุ่ม



การบริหารวางแผนทางการเงินอย่างง่ายของกลุ่ม

ภายใต้การบริหารจัดการกลุ่ม ซึ่งเป็นกลุ่มที่เริ่มจัดตั้งการรวมกลุ่มใหม่อีกครั้งหนึ่ง หลักจากขาดความต่อเนื่องจากการให้คำแนะนำจากภาครัฐ จึงก่อให้เกิดแนวคิดตั้งต้นใหม่อีกครั้งโดยการระดมเงินทุนสำรองจากสมาชิกคนละ 100 บาท โดยบริหารจัดการการเงินด้วยการหักเงินหลังจากการขายเข้าส่วนกลางของกลุ่ม ผันละ 20 บาท ไว้สำหรับดำเนินกิจกรรมเพื่อการขายของกลุ่ม แบ่งเป็นค่าใช้จ่าย ดังนี้ 1) ค่าในการผลิต 10 บาท 2) ค่าใช้จ่ายในการทำกิจกรรม 10 บาท และค่าใช้จ่ายทางการตลาดให้ผู้ขาย 20 บาทต่อผืน

4. ขั้นตอนการผลิตสินค้าชุมชน

4.1 ขั้นตอนการผลิตสมุนไพรลูกประคบ

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมวัตถุดิบ

ล้างสมุนไพรให้สะอาด หั่นเป็นชิ้นเล็ก ๆ โขลกพอแหลก ใส่เกลือป่น พิมเสน การบูร คลุกให้เข้ากัน



ภาพที่ 1 ขั้นตอนการสับสมุนไพร



ภาพที่ 2 การโขลกสมุนไพร

ขั้นตอนที่ 2 ชั่งน้ำหนักตามกำหนด

นำส่วนผสมทั้งหมดวางตรงกลางของผ้า ชั่งน้ำหนักให้ได้น้ำหนักตามกำหนด



ภาพที่ 3 เทสมุนไพรที่ผสมกันลงผ้า



ภาพที่ 4 ชั่งน้ำหนักส่วนผสม

ขั้นตอนที่ 3 การประกอบส่วนลูกประคบ

เมื่อได้น้ำหนักตามกำหนดแล้ว เริ่มต้นจับมูมผ้าที่ละ 2 มูม ขึ้นมาทับกัน จับจนครบทั้ง 4 มูม ให้รวบมูมผ้าที่ละมูม อีกครั้งหนึ่ง จนครบทั้ง 4 มูม แต่งชายผ้าให้เรียบร้อย ค่อย ๆ จัดให้เป็นลูกทรงกลมแล้วมัดด้วยเชือกให้แน่นแล้วบรรจุลงถุงพลาสติก



ภาพที่ 5 จัดทรงลูกประคบและมัดเชือก



ภาพที่ 6 บรรจุลงถุงพลาสติก



ภาพที่ 7 ลูกประคบสมุนไพร

4.2 ขั้นตอนการผลิตผ้าไหมมัดหมี่

ขั้นตอนที่ 1 การฟอกไหม

เมื่อผู้ผลิตได้เส้นที่ได้จากการสาวไหมเป็นไหมดิบที่ยังไม่สามารถทำการทอได้ ซึ่งไหมดิบที่ได้จะถูกนำไปทำการฟอกไหมเพื่อให้ไหมมีความอ่อนตัวด้วยสารที่มีปฏิกิริยาเป็นด่างผสมกับน้ำแล้วต้มให้เดือด เพื่อให้เส้นไหมอ่อนตัว และใช้มือสัมผัสเส้นไหมเพื่อทดสอบดูว่าเส้นไหมมีความอ่อนนุ่มลื่นแล้วหรือยัง จากนั้นนำเส้นไหมที่ผ่านการฟอกไปล้างด้วยน้ำสะอาดและนำไปตากให้แห้ง(ภาพที่ 1-4)



ภาพที่ 1 การฟอกไหม



ภาพที่ 2 ล้างไหมด้วยน้ำสะอาด



ภาพที่ 3 การตากเส้นไหม

ภาพที่ 4 จัดเส้นไหมเป็นระเบียบ

ขั้นตอนที่ 2 การกวักเส้นไหม และแกว่งไหม

เมื่อนำไหมไปตากแห้งสนิทแล้วเส้นไหมที่ได้จะถูกนำไปเข้าสู่กระบวนการกวักใส่ถัก จากนั้นทำการแกว่งไหมเพื่อนำเส้นไหมที่ได้ไปซิงกับโองไหมเพื่อมัดหมี่เป็นลวดลายต่างๆตามที่ต้องการต่อไป(ภาพที่ 5)



ภาพที่ 5 การกวักและแกว่งไหม

ขั้นตอนที่ 3 การมัดหมี่

เมื่อเส้นไหมผ่านกระบวนการแกร่งเป็นที่เรียบร้อยเส้นไหมจะถูกนำไปทำการมัดหมี่ โดยผ่านการซิงกับโองหมี่เพื่อขึ้นลวดลายต่างๆตามที่ต้องการ จากนั้นทำการมัดหมี่ด้วยเชือกฟางตามลวดลายที่ออกแบบไว้แล้วนำไปย้อมด้วยสีที่ต้องการ 2-3 สี หรือมากกว่าตามความต้องการ เมื่อย้อม 1 สี จะต้องทำการตากไว้ 1 แดด เพื่อให้สีแห้งและจัดตัวกับเส้นไหมเป็นอย่างดี จากนั้นจึงทำการย้อมสีต่อไปได้ในวันรุ่งขึ้น (ภาพที่ 6-7)



ภาพที่ 6 การมัดหมี่



ภาพที่ 7 การย้อมไหม

ขั้นตอนที่ 4 การแก้มี่ และกวักหมี่

ภายหลังจากเสร็จสิ้นการย้อมสีตามที่ต้องการแล้ว เมื่อสีสามารถจับกับเส้นไหมและแห้งสนิทดีแล้ว ซึ่งผ่านกระบวนการมัดหมี่เป็นที่เรียบร้อยแล้ว แล้วนั้น ก็จะนำเส้นไหมที่มัดหมี่มาทำการชิงกับโองหมี่อีกครั้งหนึ่ง เพื่อเข้าสู่กระบวนการแก้มี่โดยใช้มีดในการตัดเชือกฟางออกอย่างเบามือ เพื่อป้องกันไม่ให้เส้นไหมขาด (ภาพที่ 8) จากนั้นนำเส้นไหมที่ผ่านการมัดหมี่ออกจากโองหมี่ และนำใส่ในกงเพื่อแกว่งไหมใส่ในอีกอีกครั้งหนึ่ง ก่อนที่จะนำไหมกรอใส่ในหลอดเพื่อเตรียมสำหรับการทอต่อไป (ภาพที่ 9)



ภาพที่ 8 การแก้มี่



ภาพที่ 9 การแกว่งหมี่

ขั้นตอนที่ 5 การทอผ้ามัดหมี่

สำหรับขั้นตอนที่ 5 การทอผ้าไหมมัดหมี่ด้วยกี่หรือหูกทอมือ โดยการเหยียบไม้เหยียบเพื่อยกขาฟืม ขึ้น ลง แล้วพุ่งกระสวยเข้าไปในระหว่างช่องของเส้นยืนที่เตรียมไว้ในกี่หรือหูก จากนั้นทำการพุ่งเส้นไหมมัดหมี่ (เส้น

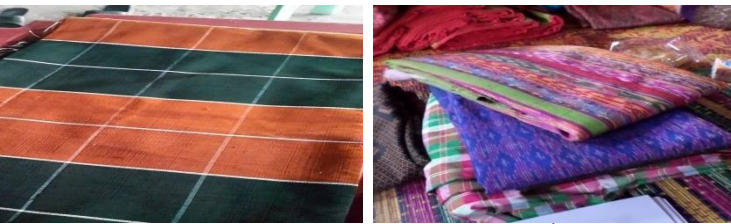
พุ่ง) ที่เตรียมไว้ในหลอดพุ่งไปขัดกับเส้นยืน และใช้พิมพ์ดินให้เส้นให้เส้นพุ่งอัดเรียงตัวกันแน่น 1-2 ครั้งเพื่อให้เกิดความแน่น แล้วใช้เท้าเหยียบไม้เหยียบให้ตะกอลเส้นยืนสลับลงไปมา และพุ่งกระสวยกลับไปกลับมาขัดกับเส้นยืน หลังจากตีพุ่งเส้นพุ่งไปมา และใช้พิมพ์ดินให้แน่นหลาย ๆ ครั้งจนกว่าจะได้ขนาดตามที่ต้องการ ซึ่งโดยส่วนใหญ่ใน 1 หูก จะสามารถผลิตได้ 4-6 ผืน ขึ้นอยู่ความยาวและขนาดที่ต้องการของผืนผ้าที่ผู้ต้องการ (ภาพที่ 10)



ภาพที่ 10 การทอผ้าไหมมัดหมี่

ขั้นตอนที่ 6 ผลิตภัณฑ์กลุ่มที่ได้จากการทอผ้าไหมมัดหมี่

จากการรวมกลุ่มของกลุ่มเกษตรกรที่ว่างจากภารกิจการประกอบอาชีพทำการเกษตร ก็ทำการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ในครัวเรือน ตลอดจนสามารถเพิ่มมูลค่าให้กับภูมิปัญญาของคนรุ่นหลังที่สามารถสืบทอดจนมาถึงปัจจุบันด้วยการทอผ้าไหมมัดหมี่ที่มีลักษณะเด่นและสวยงามเป็นที่ต้องการของผู้พบเห็น ดังเช่นผลิตภัณฑ์ผ้าไหมมัดหมี่ที่ได้จากกลุ่มของเกษตรกรบ้านลาดนาเพียง (ภาพที่ 11-12)



ภาพที่ 11 ผลิตภัณฑ์ผ้าไหมมัดหมี่บ้านจิว



ภาพที่ 12 ผลิตภัณฑ์ผ้าไหมมัดหมี่บ้านลาดนาเพียง

4.3 ขั้นตอนการผลิตผ้าฝ้ายทอสี่ธรรมชาติ

ขั้นตอนที่ 1 การย้อมสีด้วยสีสกัดจากธรรมชาติ

นำเส้นฝ้ายดิบที่เตรียมไว้ ไปย้อมด้วยสีสกัดจากธรรมชาติตามที่ต้องการด้วยสีต่างๆ จนกว่าสีจะร่วมเป็นเนื้อเดียวกับเส้นฝ้าย ประมาณ 2-3 รอบ (ภาพที่ 1) จากนั้นนำเส้นฝ้ายที่ได้จากการย้อมไปผึ่งตากแดดให้แห้ง เมื่อเส้นฝ้ายที่ย้อมสีแห้งสนิทแล้วเส้นฝ้ายจะถูกนำไปเข้าสู่การคลี่ใจฝ้าย เพื่อให้เส้นฝ้ายมีความอ่อนนุ่มสามารถทอได้สะดวก จากนั้นนำเส้นฝ้ายที่ได้ใส่ลงในกงเพื่อกรอใส่อঁกเพื่อเตรียมไว้สำหรับกรรมวิธีการคันเส้นฝ้ายต่อไป (ภาพที่ 2)



ภาพที่ 1 ฝ้ายดิบด้วยสีสกัดจากธรรมชาติ



ภาพที่ 2 การกรอฝ้ายใส่อঁก

ขั้นตอนที่ 2 การคัน

นำเส้นฝ้ายที่ผ่านกระบวนการกรอไส้อัก มาการคลี่ไส่กับเพียวขอหรือหลักเพียว เพื่อให้เส้นฝ้ายสามารถเรียงตัวในลักษณะของเส้นยืนตามลักษณะความยาวที่ต้องการ เพื่อที่จะเข้าสู่กระบวนการสีเส้นฝ้ายต่อไป (ภาพที่ 3)



ภาพที่ 3 การคันฝ้ายในหลักเพียว

ขั้นตอนที่ 3 การสีเส้นฝ้าย

การสีเส้นฝ้ายเป็นการสีเส้นฝ้ายทางยืนเข้ากับแกนม้วนด้ายยืน จากนั้นทำการร้อยปลายเส้นด้ายแต่ละเส้นเข้าในตะกอกเพื่อเตรียมสำหรับทอในเส้นยืนและเส้นนอน ซึ่งในแต่ละชุดจะทำการพันหวีดึงปลายเส้นด้ายยืนทั้งม้วนเข้ากับแกนม้วนผ้า ตลอดจนอีกด้านหนึ่งจะไม่ดึงเส้นฝ้ายมากจนเกินไป ซึ่งจะเหลือไว้เพื่อให้สามารถปรับความตึงหย่อนของการทอให้มีความให้พอเหมาะสำหรับการทอ(ภาพที่ 4)



ภาพที่ 4 การสีเส้นฝ้ายในลักษณะเส้นยืน

ขั้นตอนที่ 4 การปั่นหลอด

เมื่อผ่านกระบวนการสีเส้นฝ้ายเพื่อให้ฝ้ายเรียงตัวพร้อมที่จะทอในกี่ทอที่เตรียมไว้เป็นที่เรียบร้อยแล้ว จากนั้นจะทำการปั่นหลอดด้วยการนำเอา

เส้นฝ้ายคล้องใส่กงซึ่งวางอยู่ระหว่างตีนกง 1 คู่ หมุนกงคล้ายฝ้ายออกจากกง
 พันเข้าสู่ที่เตรียมไว้ ซึ่งจะเป็นหลอดที่ทำด้วยไม้ไผ่หรือหลอดพลาสติกก็ได้ที่มี
 ขนาดเหมาะสมสามารถสวมในกระสวยได้ โดยเสียบแน่นอยู่กับเหล็กในของ
 เหลลา ผู้ทำการปั่นหลอดจะทำการ
 หมุนกงลื้อไม้ไผ่ของเหลลา เหล็กใน
 ซึ่งจะทำให้หลอดหมุนเอาเส้นฝ้าย
 จากกงพันเข้าสู่รอบแกนหลอดไม้ไผ่
 จะเต็มหลอดตามความเหมาะสม
 ตามที่ต้องการของผู้ปั่นหลอดให้ได้
 ขนาดที่เหมาะสมของร่องกระสวย
 ทอผ้า(ภาพที่ 5)



ภาพที่ 5 การปั่นหลอด

ขั้นตอนที่ 5 การทอ

เมื่อเตรียมเส้นฝ้ายในลักษณะของทางยืนเป็นที่เรียบร้อยแล้ว
 ตลอดจนมีการปั่นเส้นฝ้ายเข้าสู่หลอดตามที่ต้องการ ซึ่งเข้าสู่กระบวนการใน
 การทอเพื่อให้ได้ผ้าขาวม้าที่สมบูรณ์แบบด้วยการทอที่ใช้กี่ทอหรือหูกทอมือ
 โดยการเหยียบไม้เหยียบเพื่อยกขาฟืม ขึ้น ลง แล้วพุ่งกระสวยเข้าไปใน
 ช่องว่างระหว่างเส้นยืน ให้เส้นพุ่งไปขัดกับเส้นยืน และใช้ฟืมดันให้เส้นให้เส้น
 พุ่งอัดเรียงกันแน่น แล้วใช้เท้าเหยียบไม้เหยียบให้ตะกอลเส้นยืนสลับลง และ
 พุ่งกระสวยกลับไปกลับมาขัดกับเส้นยืน หลังจากทีพุ่งเส้นพุ่ง ไป มา และใช้
 ฟืมดันให้แน่นหลาย ๆ ครั้ง จนกว่าจะได้ความยาวของผืนผ้าตามที่ต้องการ
 (ภาพที่ 6)



ภาพที่ 6 การทอผ้าฝ้าย

ขั้นตอนที่ 6 ผลิตรภัณฑ์จากผ้าฝ้าย

โดยเส้นฝ้ายที่ได้จากการทอด้วยความประณีตละเอียดอ่อนของผู้ทอผ้า ทำให้ได้ผ้าฝ้ายที่สมบูรณ์แบบเป็นสินค้าที่พร้อมใช้งานในหลากหลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้ที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ ซึ่งจากการทอผ้าฝ้ายทอสีธรรมชาติของกลุ่มถือได้ว่าเป็นผลผลิตของชุมชนที่เกิดจากการรังสรรค์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีการสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่นมาประยุกต์ใช้ให้เข้ากับยุคสมัยได้เป็นอย่างดี สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้ผ้าฝ้ายในปัจจุบันเป็นอย่างดี (ภาพที่ 7) อย่างไรก็ตามกลุ่มได้มีการพัฒนาเพิ่มมูลค่าให้กับผ้าฝ้ายที่ทอนอกเหนือจากการจำหน่ายเป็นผ้าผืนเพื่อก็กให้เกิดมูลค่าเพิ่มของสินค้า โดยนำร่องการทำกระเป๋าผ้าฝ้ายที่มีสีสันสวยงามสามารถนำไปใช้สิ่งของสำคัญต่างๆ เช่น กระเป๋า เอกสาร สมุดบันทึก เป็นต้น (ภาพที่ 8)



ภาพที่ 7 ผ้าขาวม้าอ่อนกประสงค์



ภาพที่ 8 กระเป๋าผ้าฝ้าย

5. ต้นทุนการผลิตกลุ่มผู้ผลิตสินค้าชุมชน

5.1 ต้นทุนและผลตอบแทนจากการผลิตลูกปะคบ

1) ลูกปะคบสมุนไพรชนิดสด สามารถเก็บไว้ใช้ได้ 2-3 อาทิตย์ (เก็บในที่ที่รักษาความเย็น) จะทำการผลิตก็ต่อเมื่อมีการสั่งด่วนๆ เนื่องจากเป็นสมุนไพรสดไม่สามารถผลิตแล้วค้างไว้ได้นานเพราะจะทำให้คุณภาพของสมุนไพรละลายสลายไปและหมดสรรพคุณทางยาในที่สุด

2) ลูกปะคบสมุนไพรชนิดแห้ง สามารถเก็บรักษาไว้ได้นาน 3-5 เดือน กลุ่มสามารถผลิตไว้ค้างสต็อกเพื่อรอจำหน่ายประมาณเดือนละ 20 ลูก ทั้งนี้หากมีผู้ต้องการในปริมาณมากการผลิตลูกปะคบชนิดแห้งก็จะทำการผลิตตามออเดอร์ที่ลูกค้าสั่งซื้อเช่นเดียวกันซึ่งมีต้นทุนการผลิตต่อ 1 ลูก (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ต้นทุนการผลิตสมุนไพรลูกปะคบต่อ 1 ลูก

รายการ	คิดเป็นเงินสด (บาท/ลูก)	ไม่เป็นเงินสด (บาท/ลูก)	รวมเป็นเงินทั้งหมด (บาท/ลูก)
ต้นทุนผันแปร (ก)	5.93	15.00	20.93
ผ้าดิบ	0.03	-	0.03
การบรรจุ	1.32	-	1.32
พิมพ์เส้น	3.60	-	3.60
เกลือ	0.08	-	0.08
สมุนไพรแห้ง	0.12	-	0.12
สติ๊กเกอร์	0.50	-	0.50
ค่าเตรียมสมุนไพรและห่อลูกปะคบ	-	15.00	15.00
พลาสติกห่อลูกปะคบ	0.28	-	0.28
ต้นทุนคงที่ (ข)	-	4.95	4.95
ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ในการทำลูก ปะคบ	-	4.95	4.95
ต้นทุนการผลิตรวม (ก+ข)	5.93	19.95	25.88
ราคาขาย			50
กำไรที่ได้รับจากการขาย			24.12

5.2 ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนการผลิตผ้าไหมมัดหมี่บ้าน

จ้าว

กลุ่มพยายามที่จะมีการคิดค้นลายผ้าไหมใหม่ๆ อยู่เสมอ เพื่อเพิ่มความหลากหลายให้เกิดกับผู้ซื้อ ซึ่งเป็นการสร้างแรงจูงใจให้กับผู้ซื้อสนใจซื้อผ้าไหมมัดหมี่ลวดลายใหม่ๆ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์หรือเป็นของที่ระลึก ตลอดจนนำไปเป็นของฝาก เป็นต้น ซึ่งการผลิตผ้าไหมในแต่ละผืนจะต้องใช้เวลานานแรมเดือน แรมปีกว่าจะเป็นผ้าไหมมัดหมี่ใน 1 ผืน ซึ่งขึ้นอยู่กับความยากง่ายของแต่ละลวดลายซึ่งจะมีผลต่อราคาที่สูงขึ้นตามไปด้วยเช่นกัน หากเป็นลวดลายธรรมดาใช้เวลาห่อเต็มเวลา (มีกระบวนการมัดหมี่พร้อมทอเรียบริบ) ใน 1 เดือน สามารถทอได้ 10 ผืนต่อคน แต่หากเป็นลวดลายที่ยากก็จะใช้เวลาจนถึง 5 วัน ในการทอเพื่อทำการผลิตให้ได้ผ้าไหมมัดหมี่ 1 ผืน (ใช้เวลาเต็มที) ทั้งนี้กลุ่มยังมีการทอผ้าขาวม้าไหมมัดหมี่ที่มีความสวยงามเป็นพิเศษจากการเลือกใช้สีที่สะดุดตาในกรรมวิธีการทอที่แตกต่างจากกลุ่มอื่นๆ ซึ่งราคาจำหน่ายผ้าไหมมัดหมี่เริ่มต้นที่ 1,700 บาทต่อผืน มีต้นทุนการผลิต 700 บาทต่อผืน ทั้งนี้กลุ่มเคยมีการจัดบันทึกรายรับรายจ่ายที่เกิดขึ้นเป็นประจำ โดยมีต้นทุนการผลิตคิดเฉลี่ยต่อผืนดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ต้นทุนการผลิตผ้าไหมมัดหมี่ทอมือเฉลี่ย 1 ผืน

รายการ	คิดเป็นเงินสด (บาท/ผืน)	ไม่เป็นเงินสด (บาท/ผืน)	รวมเป็นเงิน ทั้งหมด (บาท/ผืน)
ต้นทุนผันแปร (ก)	397.89	1,250.00	1,647.89
ค่าเส้นไหม	384	-	384.00
ค่ามัดหมี่และย้อมสี	-	500	500.00
ค่าจ้างทอ	-	750	750.00
ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์ในการทอ (บาท/ปี)	13.89	-	13.89
ต้นทุนคงที่ (ข)	-	5.59	5.59
ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ในการทอ	-	5.59	5.59
ต้นทุนการผลิตรวม (ก+ข)	397.89	1,255.59	1,653.48
ราคาขาย			1,800
กำไรที่ได้รับจากการขาย			146.52

5.3 ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนการผลิตผ้าไหมมัดหมี่บ้าน ลาดนาเพียง

กลุ่มสามารถผลิตผ้าไหมมัดหมี่ได้ 6-10 ผืนต่อเดือน ผ้าไหมมัดหมี่ที่ทอได้ในแต่ละเดือนสามารถจำหน่ายได้หมดทุกเดือน หรืออาจกล่าวได้ว่าอาจไม่เพียงพอต่อความต้องการของพ่อค้าหรือผู้ที่ต้องการซื้อ โดยตลาดหลักของกลุ่ม คือจำหน่ายให้กับคนภายในชุมชน ชุมชนใกล้เคียง และพ่อค้าคนกลางที่เข้ามาติดต่อรับซื้อเพื่อไปขายต่อ ตลอดจนการนำผ้าไหมมัดหมี่ออกไปแสดงยังงานตลาด เช่น งานแสดงสินค้าระดับอำเภอ จังหวัด เป็นต้น เกษตรกรจะเน้นการใช้เวลาว่างในการผลิต ซึ่งราคาผ้าไหมจะเริ่มต้นที่ 1,500 บาทต่อผืน (ราคาขายส่ง) จนถึงราคามากกว่า 10,000 บาท มีต้นทุนการผลิตอย่างต่ำ 700-800 บาทต่อผืน (ขึ้นอยู่กับลวดลายความยากง่าย) ทั้งนี้กลุ่มยังไม่มีกรรมร่วมกันถือหุ้นหรือปันผลประโยชน์แต่อย่างใด แต่รวมกลุ่มเพื่อ

จำหน่ายเมื่อมีผู้ต้องการผ้าไหมในปริมาณมากๆ กลุ่มก็จะนำผ้าไหมมาจำหน่ายให้กับผู้ที่ต้องการซื้อสามารถเลือกซื้อเพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้ซื้อมากที่สุด อีกทั้งสินค้าผ้าไหมมัดหมี่เป็นสินค้าที่มีคุณค่าสามารถเก็บไว้ได้นานจากรุ่นสู่รุ่นได้ไม่มากก็น้อยนั่นเองโดยมีต้นทุนการผลิตคิดเฉลี่ยต่อผืนดังตารางที่ 4

ผลิตภัณฑ์หลัก:ผ้าชิ้นไหมมัดหมี่ทอมือ (กรณี: เลี้ยงไหมผลิตเอง และจ้างผลิต)

ตารางที่ 4 ต้นทุนการผลิตผ้าไหมมัดหมี่ทอมือเฉลี่ยต่อ 1 ผืน

รายการ	คิดเป็นเงินสด (บาท/ผืน)	ไม่เป็นเงินสด (บาท/ผืน)	รวมเป็นเงิน ทั้งหมด (บาท/ผืน)
ต้นทุนผันแปร (ก)	395.83	1,250.00	1,645.83
ค่าเส้นไหม	375.00	-	375.00
ค่ามัดหมี่และย้อมสี	-	500	500.00
ค่าจ้างทอ	-	750	750.00
ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์ในการทอ (บาท/ปี)	20.83	-	20.83
ต้นทุนคงที่ (ข)	0	8.45	8.45
ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ในการทอ	-	8.45	8.45
ต้นทุนการผลิตรวม (ก+ข)	395.83	1,258.45	1,654.28
ราคาขาย			2,500
กำไรที่ได้รับจากการขาย			845.72

5.4 ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนการผลิตผ้าฝ้ายทอสีธรรมชาติ

การผลิตผ้าขาวม้าในแต่ละครั้ง ผู้ผลิตจะทำการผลิต 1 ครั้งต่อ 1 หูก จะใช้เส้นฝ้ายทั้งสิ้น 3 กิโลกรัม ประกอบด้วยสีสกัดจากธรรมชาติขึ้นอยู่กับความต้องการที่จะทำให้ใน 1 ผืน จะเป็นกี่สี โดยเฉลี่ย 1 ผืน จะ

ประกอบด้วย 2-3 สี ซึ่งในการผลิตผ้าขาวม้าสีก๊อตจากธรรมชาติ การทอโดยส่วนใหญ่จะนิยมย้อมด้วยสีอ่อนๆเพื่อนำไปทอเป็นผ้าลายสีพื้น ซึ่งดูแล้วมีความนุ่มนวลสบายตา เหมาะแก่การนำไปเป็นผ้าปูที่นอน ผ้าปูโต๊ะ หรือแม้กระทั่งนำไปตัดเป็นเสื้อผ้านุ่งห่ม ซึ่งคุณสมบัติของผ้าฝ้ายสามารถซับเหงื่อและสวมใส่แล้วเย็นสบาย การคำนวณต้นทุนการผลิตจากการรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ทราบถึงต้นทุนการผลิตที่แท้จริงโดยพิจารณานำเอาค่าเสื่อมอุปกรณ์มาคิดคำนวณให้เกิดต้นทุนที่แท้จริง ซึ่งจะช่วยให้สามารถกำหนดราคาขายได้ การผลิตผ้าขาวม้า 1 ผืน ใช้เวลาเพียง 2-3 ชั่วโมง ซึ่งการผลิตผ้าฝ้ายทอสีธรรมชาติจะถูกแบ่งต้นทุนออกเป็นสองชนิด ได้แก่ ต้นทุนผันแปร (เงินสด) และต้นทุนคงที่ (เงินสดและไม่เป็นเงินสดแต่อยู่ในอัตราที่คงที่) ซึ่งจะเห็นได้ว่าต้นทุนผันแปรที่เกิดขึ้นในการทอผ้าขาวม้าสีธรรมชาติไม่ปรากฏต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสด การผลิตต่อผืนมีค่าใช้จ่ายที่ต้องจ่ายออกไปจริงเฉลี่ย 143.13 บาทต่อผืน และส่วนต้นทุนคงที่พบเพียงต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสด คือค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์เฉลี่ย 2.89 บาทต่อผืน ดังนั้นต้นทุนรวมทั้งหมดของการผลิตผ้าฝ้ายทอสีธรรมชาติรวมทั้งหมดเฉลี่ย 146.02 บาทต่อผืน ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 รายละเอียดต้นทุนการผลิตผ้าขาวม้าทอสีธรรมชาติต่อ 1 ผืน

รายการ	คิดเป็นเงินสด (บาท/ผืน)	ไม่เป็น เงินสด (บาท/ ผืน)	รวมเป็นเงิน ทั้งหมด (บาท/ ผืน)
ต้นทุนผันแปร (ก)	143.13	0.00	143.13
เส้นฝ้าย	60.00	-	60.00
สีสกัดจากธรรมชาติ	4.80	-	4.80
ค่าย้อมสีสกัดจากธรรมชาติ	20.00	-	20.00
ค่าจ้างทอ	50.00	-	50.00
ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	8.33	-	8.33
ต้นทุนคงที่ (ข)	0.00	2.89	2.89
ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์	-	2.89	2.89
ต้นทุนการผลิตรวม (ก+ข)	143.13	2.89	146.02

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการเกษตร, 2556. คู่มือปฏิบัติงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริม
การเกษตร การจัดการฟาร์ม. กระทรวงเกษตรและ
สหกรณ์. พิมพ์ที่: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
ไทย จำกัด. กรุงเทพฯ.

ภาคผนวก

ตัวอย่างการบันทึกบัญชีต้นทุนการผลิตสินค้า

กลุ่มผู้ผลิตผ้าขาวม้าทอสีธรรมชาติ

การลงบันทึกบัญชี

ต้นทุนในการผลิตผ้าขาวม้าทอสีธรรมชาติ

แบบบันทึกรายจ่ายในการผลิตผ้าขาวม้าของกลุ่มเกษตรกรบ้านเพี้ยพาน เทศบาลตำบลสวาท อําเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น													
ว/ด/ป 1	รายการ 2	ต้นทุนการผลิต (บาท)3							รวมต้นทุนการผลิตทั้งหมด (บาท) 4			หมายเหตุ5	
		วัตถุดิบ 3.1		แรงงาน 3.2		ค่าใช้จ่ายอื่นๆที่ เกี่ยวกับการผลิต ตะกร้าพลาสติก 3.3							ค่าเสื่อม ราคา อุปกรณ์ (7) 3.4
		คิดเป็น เงินสด (1)	ไม่คิด เป็นเงิน สด (2)	คิด เป็น เงินสด (3)	ไม่คิด เป็นเงิน สด (4)	คิด เป็น เงินสด (5)	ไม่คิด เป็น เงินสด (6)	คิดเป็น เงินสด (8 = 1+3+5)	ไม่คิดเป็น เงินสด (9 = 2+4+6+7)	รวม ทั้งหมด (10= 9+10)			
1/ม.ค./59	เส้นฝ้าย	500								500		500	เจ้าใหม่
	สีย้อม	350								350		350	
2/ม.ค./59	ทอผ้าขาวม้า				1,500						1,500	1,500	
	ค่าอาหารเที่ยง+ น้ำ						300			300		300	
31/ม.ค./59	ค่าเสื่อมฟืมทอ								166.67		166.67	166.67	
6 รวม		850	-	-	1,500	300	-	166.67		1,150	1666.67	2,816.67	

การลงบันทึกบัญชีรายรับจากขายสินค้าและการบริการ

ตัวอย่างการบันทึกรายรับจากการขาย

แบบบันทึกรายรับในการผลิตสินค้าและบริการของกลุ่มเกษตรกรบ้านเพี้ยพานเทศบาลตำบลสวະดี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น								
ว/ด/ป 1	รายการสินค้า 2	ปริมาณสินค้าและ บริการทั้งหมด(ชิ้น หรือครั้ง)3	จำนวนที่ขาย(ชิ้น หรือครั้ง) 4	ราคาที่ขาย (บาท) 5	รวมเป็นเงิน (บาท) $6 = 4 \times 5$	หักค่าบริการ กลุ่ม (บาท) 7	รายได้จาก การขายจริง (บาท) $8 = 6 - 7$	หมายเหตุ 9
10/ม.ค./ 59	ผ้าขาวม้าลาย เก๋ลิศเต่า	10	8	250	2,000	160	1,840	ค่าบริการ ฝิ่นละ 20 บาท
	รวม10	10	8		2,000	160	1,840	

การลงบันทึกรายรับจากการขาย

เดือนที่..... สัปดาห์ที่.....

แบบบันทึกรายรับในการผลิตสินค้าและบริการของกลุ่มเกษตรกรบ้านเพี้ยพานเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น								
ว/ด/ป 1	รายการสินค้า 2	ปริมาณสินค้าและ บริการทั้งหมด(ชิ้น หรือครั้ง)3	จำนวนที่ขาย(ชิ้น หรือครั้ง) 4	ราคาที่ขาย (บาท) 5	รวมเป็นเงิน (บาท) $6 = 4 \times 5$	หักค่าบริการ กลุ่ม (บาท) 7	รายได้จาก การขายจริง (บาท) $8 = 6 - 7$	หมายเหตุ 9
รวม10								

กลุ่มผู้ผลิตผ้าไหมมัดหมี่

การลงบันทึกบัญชี

ต้นทุนในการผลิตผ้าไหมมัดหมี่

ตัวอย่างการลงบันทึก

แบบบันทึกรายจ่ายในการผลิตผ้าไหมมัดหมี่ของกลุ่มเกษตรกรบ้านจิว เทศบาลตำบลสระเกตุ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น												
ว/ด/ป 1	รายการ 2	ต้นทุนการผลิต (บาท)3							รวมต้นทุนการผลิตทั้งหมด (บาท) 4			หมายเหตุ5
		วัตถุดิบ3.1		แรงงาน3.2		ค่าใช้จ่ายอื่นๆที่ เกี่ยวกับการผลิต 3.3		ค่าเสื่อม ราคา อุปกรณ์ที่ เกี่ยวกับการ ผลิต (7) 3.4	คิดเป็นเงิน สด (8 = 1+3+5)	ไม่คิดเป็น เงินสด (9 = 2+4+6+7)	รวม ทั้งหมด (10= 9+10)	
		คิดเป็น เงินสด (1)	ไม่คิด เป็นเงิน สด (2)	คิดเป็น เงินสด (3)	ไม่คิด เป็นเงิน สด (4)	คิด เป็น เงินสด (5)	ไม่คิด เป็นเงิน สด (6)					
1/ม.ค./59	เส้นไหม	500							500			สมาชิก
	เชือกฟาง	350							350		350	
2/ม.ค./59	ทอผ้าไหม				1,500					1,500	1,500	
	ค่าอาหารเที่ยง+น้ำ					300			300		300	
31/ม.ค./59	ค่าเสื่อมราคา							166.67		166.67	166.67	
6 รวม		850	-	-	1,500	300	-	166.67	1,150	1666.67	2,816.67	

การลงบันทึกบัญชีรายรับจากขายสินค้าและการบริการ

ตัวอย่างการบันทึกรายรับจากการขาย

แบบบันทึกรายรับในการผลิตสินค้าและบริการของกลุ่มเกษตรกรบ้านจิวเทศบาลตำบลสวະถี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น								
ว/ด/ป 1	รายการสินค้า 2	ปริมาณสินค้าและ บริการทั้งหมด(ชิ้น หรือครั้ง) 3	จำนวนที่ ขาย(ชิ้นหรือ ครั้ง) 4	ราคาที่ขาย (บาท) 5	รวมเป็นเงิน (บาท) $6 = 4 \times 5$	หักค่าบริการ กลุ่ม (บาท) 7	รายได้จาก การขายจริง (บาท) $8 = 6 - 7$	หมายเหตุ 9
10/ม.ค./59	ผ้าไหมมัดหมี่ ลายน้ำไหล	10	8	1,500	12,000	400	11,600	ค่าบริการ ฝืนละ 50 บาท
รวม10		10	8		12,000	400	11,600	

การลงบันทึกรายรับจากการขาย

เดือนที่..... สัปดาห์ที่.....

แบบบันทึกรายรับในการผลิตสินค้าและบริการของกลุ่มเกษตรกรบ้านจิวเทศบาลตำบลสวະดี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น								
ว/ด/ป 1	รายการสินค้า 2	ปริมาณสินค้าและ บริการทั้งหมด(ชิ้น หรือครั้ง) 3	จำนวนที่ ขาย(ชิ้นหรือ ครั้ง) 4	ราคาที่ยขาย (บาท) 5	รวมเป็นเงิน (บาท) $6 = 4 \times 5$	หักค่าบริการ กลุ่ม (บาท) 7	รายได้จาก การขายจริง (บาท) $8 = 6 - 7$	หมายเหตุ 9
รวม10								

กลุ่มผู้ผลิตผ้าไหมมัดหมี่

การลงบันทึกบัญชีต้นทุนในการผลิตผ้าไหมมัดหมี่

ตัวอย่างการบันทึก

แบบบันทึกรายจ่ายในการผลิตผ้าไหมมัดหมี่ของกลุ่มเกษตรกรบ้านลาดนาเพียง เทศบาลตำบลสาละวิน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น												
ว/ด/ป 1	รายการ 2	ต้นทุนการผลิต (บาท)3							รวมต้นทุนการผลิตทั้งหมด (บาท) 4			หมายเหตุ5
		วัตถุดิบ 3.1		แรงงาน 3.2		ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่ เกี่ยวกับการผลิต 3.3		ค่าเสื่อม ราคา อุปกรณ์ที่ เกี่ยวกับการ การผลิต (7) 3.4	คิดเป็น เงินสด (8=1+3+ 5)	ไม่คิดเป็น เงินสด (9 = 2+4+6+ 7)	รวม ทั้งหมด (10= 9+10)	
		คิด เป็น เงินสด (1)	ไม่คิด เป็นเงิน สด (2)	คิดเป็น เงินสด (3)	ไม่คิด เป็นเงิน สด (4)	คิดเป็น เงินสด (5)	ไม่คิด เป็นเงิน สด (6)					
1/ม.ค./59	เส้นไหม	500							500		500	ของสมาชิก
	เชือกฟาง	350							350		350	
2/ม.ค./59	ทอผ้าไหม				1,500					1,500	1,500	
	ค่าอาหาร					300			300		300	
31/ม.ค./59	ค่าเสื่อม							166.67		166.67	166.67	
6 รวม		850	-	-	1,500	300	-	166.67	1,150	1666.67	2,816.67	

การผลิตขวดแผนไทย

การลงบันทึกบัญชีต้นทุนในการผลิตสินค้าและการบริการ

ตัวอย่างการบันทึก

แบบบันทึกรายจ่ายในการผลิตลูกปะคบของกลุ่มเกษตรกรบ้านอัมพวัน เทศบาลตำบลสำราญ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น												
ว/ด/ป 1	รายการ 2	ต้นทุนการผลิต (บาท)3							รวมต้นทุนการผลิตทั้งหมด (บาท) 4			หมายเหตุ 5
		วัตถุดิบ 3.1		แรงงาน 3.2		ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่ เกี่ยวกับการผลิต ตะกร้าพลาสติก 3.3		ค่าเสื่อม ราคา อุปกรณ์ (7) 3.4	คิดเป็น เงินสด (8 = 1+3+5)	ไม่คิดเป็น เงินสด (9=2+4+ 6+7)	รวม ทั้งหมด (10= 9+10)	
		คิดเป็น เงินสด (1)	ไม่คิด เป็นเงิน สด (2)	คิดเป็น เงินสด (3)	ไม่คิด เป็นเงิน สด (4)	คิดเป็น เงินสด (5)	ไม่คิด เป็นเงิน สด (6)					
1/ม.ค./59	ขมิ้นหัว	500							500		500	ชนิดสด
	ใบมะกรูด	350							350		350	
2/ม.ค./59	ทำลูกปะคบ				1,500					1,500	1,500	
	ค่าอาหารเที่ยง+น้ำ					300			300		300	
31/ม.ค./59	ค่าเสื่อมอุปกรณ์							166.67		166.67	166.67	
6 รวม		850	-	-	1,500	300	-	166.67	1,150	1666.67	2,816.67	

การลงบันทึกบัญชี

รายรับจากขายสินค้าและการบริการ

ตัวอย่างการบันทึกรายรับจากการขาย

แบบบันทึกรายรับในการผลิตสินค้าและบริการของกลุ่มเกษตรกรบ้านอัมพวันเทศบาลตำบลสำราญ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น								
ว/ด/ป 1	รายการ สินค้า 2	ปริมาณสินค้า และบริการ ทั้งหมด (ใบ) 3	จำนวนที่ ขาย (ใบ) 4	ราคาที่ขาย (บาท) 5	รวมเป็นเงิน (บาท) $6 = 4 \times 5$	หักค่าบริการ กลุ่ม (บาท) 7	รายได้จากการ ขายจริง (บาท) $8 = 6 - 7$	หมายเหตุ 9
10/ม.ค./59	ลูกปะคบ	10	8	140	1,120	80	1,040	ค่าบริการลูกละ 10 บาท
25/ม.ค./59	ยาหม่อง	8	8	60	480	40	440	ค่าบริการกลุ่มขวดละ 5 บาท
รวม10		18	16		1,600	120	1,470	

การลงบันทึกรายรับจากการขาย

เดือนที่..... สัปดาห์ที่.....

แบบบันทึกรายรับในการผลิตสินค้าและบริการของกลุ่มเกษตรกรบ้านอัมพวันเทศบาลตำบลสำราญ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น								
ว/ด/ป 1	รายการ สินค้า 2	ปริมาณสินค้า และบริการ ทั้งหมด (ใบ) 3	จำนวนที่ ขาย (ใบ) 4	ราคาที่ขาย (บาท) 5	รวมเป็นเงิน (บาท) $6 = 4 \times 5$	หักค่าบริการ กลุ่ม (บาท) 7	รายได้จากการ ขายจริง (บาท) $8 = 6 - 7$	หมายเหตุ 9
	รวม10							

กลุ่มผู้ผลิตตะกร้าสานเส้นพลาสติก
การลงบันทึกบัญชี ต้นทุนในการผลิต

ตัวอย่างการบันทึก

แบบบันทึกรายจ่ายในการผลิตตะกร้าพลาสติกของกลุ่มเกษตรกรบ้านอัมพวัน เทศบาลตำบลสำราญ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ว/ด/ป 1	รายการ 2	ต้นทุนการผลิต (บาท)3						ค่าเสื่อม ราคา อุปกรณ์ที่ เกี่ยวกับ การผลิต (7) 3.4	รวมต้นทุนการผลิตทั้งหมด (บาท) 4			หมายเหตุ5
		วัตถุดิบ 3.1		แรงงาน 3.2		ค่าใช้จ่ายอื่นๆที่ เกี่ยวกับการผลิต ตะกร้าพลาสติก 3.3			คิดเป็น เงินสด (8 = 1+3+5)	ไม่คิดเป็น เงินสด (9=2+4+ 6+7)	รวม ทั้งหมด (10= 9+10)	
		คิดเป็น เงินสด (1)	ไม่คิด เป็น เงินสด (2)	คิดเป็น เงินสด (3)	ไม่คิด เป็นเงิน สด (4)	คิดเป็น เงินสด (5)	ไม่คิด เป็นเงิน สด (6)					
1/ม.ค./59	ซื้อเส้นพลาสติก 100 เมตร	500						500		500	ใช้ 2 เมตร/ใบ	
	ซื้อลวดใช้ทำโครงตะกร้า	350						350		350		
2/ม.ค./59	จักรสานตะกร้า 50 ใบ				1,500				1,500	1,500		
	ค่าอาหารเที่ยง+น้ำ					300		300		300		
31/ม.ค./59	ค่าเสื่อมราคาครุไรตัดลวด							166.67		166.67		
6 รวม		850	-	-	1,500	300	-	166.67	1,150	1666.67	2,816.67	

การลงบันทึกบัญชีรายรับจากการขาย

3. ตัวอย่างการบันทึกรายรับจากการขาย

แบบบันทึกรายรับในการผลิตตะกร้าพลาสติก ของกลุ่มเกษตรกรบ้านอัมพวันเทศบาลตำบลสำราญ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น								
ว/ด/ป 1	รายการสินค้า 2	ปริมาณตะกร้า ที่ผลิตได้ ทั้งหมด (ใบ) 3	จำนวนที่ ขาย (ใบ) 4	ราคาที่ขาย (บาท) 5	รวมเป็นเงิน (บาท) $6 = 4 \times 5$	หักค่าบริการ กลุ่ม (บาท) 7	รายได้จากการ ขายจริง (บาท) $8 = 6 - 7$	หมายเหตุ 9
10/ม.ค./59	ตะกร้าพลาสติก สำหรับจ่ายตลาด	10	8	100	800	80	640	หักค่าบริการใบละ 10 บาท
25/ม.ค./59	ตะกร้าแฟชั่น อเนกประสงค์	8	8	130	1,040	160	880	หักค่าบริการกลุ่มใบ ละ 20 บาท
	รวม10	18	16		1,840	240	1,520	

การลงบันทึกรายรับจากการขาย

เดือนที่..... สัปดาห์ที่.....

แบบบันทึกรายรับในการผลิตตะกร้าพลาสติก ของกลุ่มเกษตรกรบ้านอัมพวันเทศบาลตำบลสำราญ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น								
ว/ด/ป 1	รายการสินค้า 2	ปริมาณตะกร้า ที่ผลิตได้ ทั้งหมด (ใบ) 3	จำนวนที่ ขาย (ใบ) 4	ราคาที่ขาย (บาท) 5	รวมเป็นเงิน (บาท) $6 = 4 \times 5$	หักค่าบริการ กลุ่ม (บาท) 7	รายได้จากการ ขายจริง (บาท) $8 = 6 - 7$	หมายเหตุ 9
	รวม10							

การลงบันทึกบัญชีรายรับจากขาย สินค้าและการบริการ

ตัวอย่างการบันทึกรายรับจากการขาย

แบบบันทึกรายรับในการผลิตสินค้าและบริการของกลุ่มเกษตรกรบ้านลาดนาเพียงเทศบาลตำบลสวະถီ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น								
ว/ด/ป 1	รายการสินค้า 2	ปริมาณสินค้า และบริการ ทั้งหมด(ฝืน หรือครึ่ง) 3	จำนวนที่ ขาย(ฝืนหรือ ครึ่ง) 4	ราคาที่ขาย (บาท) 5	รวมเป็นเงิน (บาท) 6 = 4X5	หักค่าบริการ กลุ่ม (บาท) 7	รายได้จากการ ขายจริง (บาท) 8 = 6-7	หมายเหตุ 9
10/ม.ค./59	ผ้าไหมมัดหมี่ลายน้ำ ไหล	10	8	1,500	12,000	400	11,600	ค่าบริการ ฝืนละ 50 บาท
	รวม10	10	8		12,000	400	11,600	

การลงบันทึกรายรับจากการขาย

เดือนที่..... สัปดาห์ที่.....

แบบบันทึกรายรับในการผลิตสินค้าและบริการของกลุ่มเกษตรกรบ้านลาดนาเพียงเทศบาลตำบลสระเกตุ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น								
ว/ด/ป 1	รายการสินค้า 2	ปริมาณสินค้า และบริการ ทั้งหมด(ผืน หรือครึ่ง) 3	จำนวนที่ ขาย(ผืนหรือ ครึ่ง) 4	ราคาที่ขาย (บาท) 5	รวมเป็นเงิน (บาท) $6 = 4 \times 5$	หักค่าบริการ กลุ่ม (บาท) 7	รายได้จากการ ขายจริง (บาท) $8 = 6 - 7$	หมายเหตุ 9
	รวม10							